Ժ. ՏԱՐԻ 2738 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 9 ԱՐԵԳ 4385 17 ՄԱՐՏ 1893 11 ՌԱՄԱԶԱՆ 1310 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	150
» »	Վեցամսեայ		75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընծիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միասին		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 17/29 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՐԱԲԿԻՐՑԻՈՑ ՑՈՅՈՒԱԾԻՆ ԱՌԹԻՒ

Երէկ հրատարակեցինք Արաբկիրցի պատուաւոր ազգայնոց մը յօդուածն, որ գանգատելով Նորընտիր առաջնորդին իւր պաշտօնատեղին չերթալէն, ցաւօք կը ծանուցանէ թէ Արաբկիրցիք կրօնափոխութեան կը դիմեն՝ եկեղեցական շրջանակի մէջ անհովիւ և անխնամ մնացած ըլլալնուն պատճառաւ, և կը յարէ թէ այս շարժումը կասեցնելու միակ միջոցն է առաջնորդին առաքումը փութացնել։

Մեզ կը թուի թէ այս կրօնափոխութեան սպառնալիքն՝ յաճախ կրկնուելով՝ իւր ոյժը կորուսանել սկսած է, և ի վերջոյ՝ Ներուի մեզ ըսել՝ մինչև անգամ ծիծաղելի կը դառնայ։

Ո՛ և իցէ արժանապատիւ վարդապետի մը իւր առաջնորդական աթոռը չերթալուն համար եթէ տեղացւոց կրօնափոխութիւնը պէտք ըլլայ, ուրեմն ուր որ Եկեղեցին իւր հովուէն զուրկ մնայ՝ պէտք է փճանա՞յ և օտարանա՞յ։

Մինչև հիմա չէ՞ պատահեր միթէ որ այս և ուրիշ թեմեր անհովիւ մնացեր են։ Ասոր համար կրօնափո՞խ եղեր են։ Աւելի կարևոր արկածներու հանդէպ այս կրօնասէր ժողովուրդ իւր Եկեղեցւոյն հաւատարիմ չէ՞ մնացեր։ Եւ իրօք եկեղեցասէ՞ր կրնայ համարուիլ այնպիսի ժողովուրդ մը որ առաջին պատեհութեամբ, այսինքն՝ առաջին պատրուակաւ, իւր դարաւոր Եկեղեցիէն օտարանալ կը փութայ։

Մեք նախ չենք հաւատար թէ անկեղծ և պարկեշտ ժողովրդեան մը մէջ կրօնափոխական այսպիսի շարժում իրօք կենայ, հակառակ վայրկենական փորձութեանց։ Եւ յետոյ, եթէ իրօք կենայ, կարծենք թէ այնպիսի սպառնալիք պատիւ չի բերեր այնպիսի հնարքի դիմողներուն։

Ապահով պէտք է ըլլանք որ եթէ մեր նախնիք այդ ոգւով վարուէին, եթէ առաջին դժպատեհութեան առջև կրօնափոխ ըլլալու փորձութենէն ընկճուէին, այսօր Հայաստանեայց Եկեղեցին ալ սոսկ պատմական յիշատակ մը կը դառնար՝ հին ժամանակներու կարգ մը ուրիշ յիշատակներու պէս։

Արժանապատիւ վարդապետ մը, նոյն իսկ ծայրագոյն վարդապետ մը, աւելի կամ պակաս, աղւոր ո՛չ մէկ Հայ որ անկեղծապէս կը ճանչէ ու կը սիրէ իւր Եկեղեցին՝ օտարաշունչ կրօնական հովերէն կը հրապուրուի և կ'օտարանայ իւր Եկեղեցիէն։

Թո՛ղ եկեղեցական Նախանձախնդրութիւնը, տոհմային արժանապատուութիւնն և մարդկային անձնասիրութիւնն անգամ կ'արգիլեն մեզ այդ տեսակ պարագայից մէջ կրօնափոխութեան միտքերնէս անցունել։

Բայց միթէ այս պատճառաւ կը հաւնի՞նք իրենց ընտրուած պաշտօններէն խուսափող վարդապետներու, եպիսկոպոսներու և արքեպիսկոպոսներու ընթացքին։ — Քա՛ւ լիցի։ Այդ մասին մեր համոզումն այնքան անգամներ յայտնած ենք որ այս առթիւ կրկնելու պէտք չենք տեսներ։

Այդպիսի եկեղեցականաց ընթացքն եկեղեցական կոչման անհամաձայն կը թուի մեզ, հակառակ բոլոր այն դժուարութեանց զորս անոնք կարող են առարկել՝ կարգ մը պաշտօններէ ետ կենալնուն առթիւ։

Իրենց արդարացման համար ինչ որ ըսեն, մեք տակաւին համոզուած ենք թէ Անձնուրացութիւնն եկեղեցական առաքինութեանց մեծագոյնն է։

Առաքինութենէ աւելի բան մ'է այն։ —Պարտաւորութիւն մ'է։

ՈՒՏԵԼԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Ընդհանուր Սղութեան» վրայ խօսելով երէկ, Փոքր Ասիոյ երկաթուղւոյն ապագայ օգուտներէն մին նկատած էինք աւելի զանազանութիւն և աժանութիւն բերել Կ. Պոլսոյ ուտելեաց վաճառականութեան։ Ուտելիք բաներ, անոնք որ ժամանակ անցնելով, կամ ճամբայն տարուբերուելով, կրնան աւրուիլ, մասնաւորապէս կը կարօտին հաղորդակցութեանց կանոնաւորութեան և արագութեան։ Երկաթուղին, հետևապէս, ուտելեաց վաճառականութեան համար կարևորագոյն սատար մ'է։ Վաճառականութեան սատարելուն չափ օգտակար է նաև այն արհեստագործութեան որոյ արդիւնք են այս ուտելիք։ Երկրագործութիւն և գիւղատնտեսութիւն շատ կրնան արժել և լաւ գործեր ընել ա՛յն գաւառաց մէջ ուր դիւրութիւն ունին իրենց բերքերը կառախմբերով փոխադրելու։ Արեւելեան երկաթուղին ամեն առաւօտ Թէչմէյէ կը բերէ թարմ կարագ, որ անմիջապէս կը սպառի Բերայի և Ղալաթիոյ վաճառատանց մէջ։ Ո՛չ միայն եւրոպացի գաղթականք այլ և բնիկներ կը գնեն։ Ինչո՞ւ համար Անատոլուի երկաթուղին ալ Նիկոմիդիայէ սկսեալ մինչև Էնկիւրի իւր ճամբուն վրայ գտնուած տեղերէն նոյն աղնուութեամբ և թարմութեամբ կարագ չբերէ մեզ։ Մերինններուն ո՛չ կով կը պակսի ո՛չ ալ ոչխար։ Արհեստը միայն կը պակսի, զոր եթէ սովրին՝ շահն ապահովուած է ահա։ Պանիր կուգայ մեզ ո՛չ միայն Պուլկարիայէն, Արեւելեան Ռումելիէն, Սելանիկէն, Ալպանիայէն, Արշիպեղագոսէն, Կրետէէն, Յունաստանէն, այլ նաև եւրոպեան երկիրներէն, Ֆրանսայէն, Անգլիայէն, Զուիցերիայէն և Իտալիայէն։ Փոքր Ասիոյ պանիրները շատ անկարևոր տեղ մը կը բռնեն Պոլսոյ հրապարակին վրայ, Նշանակութեան արժանի չեն, և իրենց աժանութեան համար միայն կը փնտռուին, այն ալ տարւոյն ինչ ինչ եղանակներուն մէջ։ Պահուելու, դիմանալու կերպիւ զօրաւոր և անդաւար պանիր Փոքր Ասիոյ մէջ գրեթէ ո՛չ ուրեք կը շինեն։ Բայց ահաւասիկ մեծ դիւրութիւն մ'ընծայուեցաւ այսպիսի բերքեր անապակ վիճակի մէջ և ապահովապէս Կ. Պոլիս փոխադրելու։ Ո՛ւր են մեր պանրագործք։ Առջի առարկութիւնք ա՛լ նշանակութիւն չունին։ Փոխադրութեան ապահովութիւն չկայ, չորեքտասնի վարձքը չափազանց է, և այլն, չի կրնար ըսուիլ այլ ևս։ Գի գ՛ո՛նէ Գաղատիոյ գծին անմիջական կերպիւ երկու կողմերը գտնուող քաղաքներն ու գիւղերը կրնան օգտիլ։ Բայց հիմա կը տեսնենք թէ արհեստը կը պակսի։ Թո՛ղ թարմ կարագն, աղի մէջ պահուած իւղեր կուգան մեզ ինչուան կեդրոնական Ռուսիայէն և եւրոպական Թուրքիոյ այլ և այլ կողմերէն։ Այս մասին մեր Փոքր Ասիոյ «գիւղատնտեսք» ոչինչ կը տնտեսեն։ Ո՛չ կատարեալ անասնապահութիւն ունին, ոչ ալ իւղ պատրաստելու ամենէն խնայողական և ճարտար մեթոդները։ Ձեմ՛ ըսեր որ մեծ գործարաններ բանան։ Փոքրաքանակ շինողներուն ալ ապրանքը կրնայ գնուիլ. մրցումը մեր հրապարակին վրայ դեռ այն աստիճանն եկած չէ. բայց պէ՛տք է որ իրենց փոքրաքանակ կամ մեծաքանակ պատրաստած իւղն հաւնուի, ուտուի, և յաճախորդներու որոշ թիւ մը ստանայ, ինչպէս ստացած է համբաւաւոր «Սիպերեան» կարագն, որ առջի հարազատութիւնը կորուսած ըլլալով, հետզհետէ կը կորուսանէ առջի համն ու համարումն ալ, և եթէ Փոքր Ասիոյ գիւղացիք ու քաղաքացիք ուզեն զօրեղ մրցում մ'ընել, կրնան իւղի վաճառականութիւնն իրենց կողմը դարձնել մեծաւ մասամբ։

Թարմ և չոր պտուղներու տուրեւառն ևս, որ աժան լէէ ձմեռ շատ բանուկ առուտուր ունի մեր հրապարակին վրայ, կրնայ աւելի օգտիլ Փոքր Ասիոյ քաղաքացիներուն և գիւղացիներուն, եթէ առիթէն օգուտ քաղել գիտնան։ Փոքր Ասիոյ լաւագոյն միրգերը ցարդ Կ. Պոլիս կուգային սնտուկներով, ծովէ և ցամաքէ անցնելով շատ մը օրեր ճամբորդելէ ետև։ Իրենց փափուկ հիւսկը շատ հեղ կ'աւրուէր, և թէ՛ այս պատճառաւ, թէ փոխադրութեան դժուարութեանց պատճառաւ, անոնք Կ. Պոլսոյ մէջ այնքան սուղ կը ծախուէին որ աղքատ և միջին կարգի մարդիկ ձեռք չէին կրնար դպցնել, և միայն հարուստները կը գնէին։ Երեւակայեցէք որ Էնկիւրիի լաւ տանձին քաշը մինչև 10 ղրուշի կը ծախուի։ Ամասիոյ մշկահոտ խնձորն ալ նմանապէս։ Պոլսեցի ժողովրդեան մեծագոյն մասը կը հարկադրի շատանալ հասարակ մրգեղէններով, որք Փոքր Ասիոյ պտուղներուն ազնուութիւնն, համն ու բոյրը գիտցողի մը համար վայրի պտուղներ կ'երեւին։ Հաղորդակցութեանց բարւոքումն և արագացումը պէտք է քաջալերէ Փոքր Ասիացի պարտիզպաններն ու այգեպաններն՝ իրենց ծառերուն աւելի խնամ տանելու և աւելի կանոնաւորապէս Կ. Պոլիս ղրկելու անոնց բերքերը։ Պոլսեցին պիտի շահի՝ աւելի դիւրագնի աւելի աղէկ միրգեր ուտելով, Փոքր Ասիացին ալ ապրանքը բարա պիտի ընէ, և գնորդ չգտնելուն պատճառաւ շատ մը տանձ, խնձոր, սալոր և այլն Ալիս գետն, Իրիս գետն և Սաքարիա գետը թափելու պարբերական պէտք պիտի չմնայ այլ ևս։

Արդէն մինչև Էնկիւրիւ հասած երկաթուղին, որ մի կողմէ դէպ ի Կեսարիա և միւս կողմէ Աֆիոն Գարահիսար կը շարունակուի, ո՛չ միայն ցորեն և գարի պիտի բերէ մեզ, այլ՝ եթէ տեղացիք կամք ունենան՝ ուրիշ շատ բաներ ալ կրնայ բերել։ Բանն այն է որ տեղացիք իրենց ասիական թմրութենէն ու անտարբերութենէն սթափին, և հասկնան թէ անտեսական նոր դաբաղբոլս մը բացուած է իրենց համար։ Անոնք որ հեռատեսութիւն ունեցած էին գծին մէկ կամ միւս կողմը դիրքեր գրաւելու, այսօր կը քաղեն իրենց ուշիմութեան պտուղը՝ միայն արմտեաց արժէքին աւելնալուն շնորհիւ։ Հապա ո՞րչափ աւելի պիտի օգտին անոնք որ աւելի վարձահատոյց բերքեր կրնան մշակել զարգացնել։ Բազդատմամբ գինիներու, իւղերու, պանիրներու, միրգերու, և մանաւանդ կենդանիներու, ցորեն ու գարին ապերախտ բերքեր են։ Արհեստագէտ ագարակապան մը որ ամեն ճիւղերը կրնայ հոգալ իւր հողին վրայ, ամենէն աւելի պիտի օգտի անշուշտ։ Բայց մեր մէջ դեռ չա՛տ բան պակաս է։ Ագարակապանի պատուական արհեստն իւր ամեն ճիւղերով գրեթէ անծանօթ է մեր մէջ։ Ժամանակ է սակայն որ մանաւանդ մերայինք աւելի կարևորութիւն տան ուտելեաց արտադրութեան ու վաճառականութեան, յորում իրենց քրիստոնեայ և մահմետական հայրենակիցք գիրենք ի վաղուց գերազանցած են, իբրացնելով Կ. Պոլսոյ պէս մեծ քաղաք մը կշտացնելու միտաքաց, յարատեւ ու վերին աստիճանի շահաւէտ գործը։

Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆՔ.— Թայմզի թղթակիցը Մարտ 22 թուով հեռագրելով, կ'ըսէ թէ Եւրոպեան Խորհրդարանք այս պահուս չափազանց գրգռեալ վիճակի մէջ են։ Ի Ֆրանսա Բանամայի գայթակղութիւնք, որք գատարանի առջև վերջանալէն ետքն ալ շարունակեցան Երեսփ. Ժողովոյ մէջ. ի Գերմանիա զինուորական օրինագիծն, և թէ Գերմանիոյ թէ Աւստրիոյ մէջ հակահրէական պայքարն և Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ կրօնական-քաղաքական խնդիրն այս երկրաց իւրաքանչիւրին մէջ և անոնցմէ դուրս մեծապէս ուշադրութիւն կը գրաւեն։ Պ. Ալվարտ վարժապետին Ռայխսթակի մէջ յարուցած և անցեալ օր յիշուած գայթակղութեան չափ աղմկալի տեսարան մը Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ տեղի ունեցաւ Մարտ 21ին, երբ Տքթ. Լիւկըր, Աւստրիոյ հակահրէական կուսակցութեան պետը, սաստիկ վէճ մ'ունեցաւ ժողովրդական կուսակցութեան պետ Տքթ. Քրոնավէդէրի հետ, որ իւր երեսը դարկաւ՝ քաղաքական Նպատակաւ դրամ՝ ընդունելու համար Հրէից դիմած ըլլալը։ «Սո՛ւտ կը խօսիք» բացագանչութիւնը զոր Ռայխսթակի մէջ Կոմս Քափրիվի և ուրիշ Նախարարներ և կուսակցապետներ խորհրդարանական քաղաքավարութեան բերմամբ Պ. Ալվարտի երեսն ի վեր չէին ըսած, Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյն այս Նստին մէջ բազմիցս կրկնեցաւ, և ժողովը շատ գրգռեալ վիճակի մէջ ցրուեցաւ։ Եթէ այս ցուրտ եղանակին մէջ այսպէս ըլլայ, ի՛նչ պիտի ըլլայ ուրեմն երբ յուլիսի և օգոստոսի տաքերն սկսին։

ԱՆԳԼԻԱ.—Անցեալ օր ծանուցինք թէ Պ. Պալֆուր, Երեսփ. Ժողովոյ մէջ պահպանողական կուսակցութեան պետը, պարսաւի քուէ առաջարկած է կղզիութեան վարչութեան դէմ, որոյ վիճաբանութիւնը պիտի սկսէր այս երկուշաբթի։ Ահաւասիկ Պ. Պալֆուրի առաջարկն.—

«Իռլանտայի մէջ վարչութեան ընթացքն, որով ծանր ոճիրներու արձակում կը շնորհէ, և օրինաց գործադրման պէտք եղած աջակցութիւնը չընծայեր, այնպիսի հանգամանք մ'ունի որ կրնայ անհաբեկման դրութեան վերահաստատման տանիլ, որ երբեմն կը տիրէր Իռլանտայի մէջ, և օրինաց գործադրութիւնը վտանգել։»

Պ. Պալֆուր ըսել կ'ուզէ թէ Նախարարութիւնը ներում շնորհելով կարգ մը Իռլանտացի բանտարկելոց, երեսառած է այնպիսի տարրերու որք կըրնան նոր ծայրայեղութիւններ գործել հակառակ օրինաց։ Նայինք Նախարարութիւնն ի՛նչ պիտի պատասխանէ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Ներքին գործոց Նախարար Պ. Թէոդոքիս, որ հելլենական նոր փոխառութեան հանման համար Անգլիա կը գտնուի, իւր պաշտօնին վրայ այս տեղեկութիւնը տուաւ թղթակիցներու. «Անգլիոյ մէջ իմ պաշտօնս է բանակցութիւն կատարել չորս միլիոն անգլ. ոսկւոյ նոր փոխառութեան համար, որուն հելլէն կառավարութիւնը պէտք ունի Յունաստանի դրամական շրջաբերութիւնը կանոնաւորելու համար, և ետ տալու համար 74 միլիոն տրահմիի փոխառութիւնը զոր 1885ին ստացաւ Ազգային Պանքայէն. (մէկ տրահմին այսօր 3 ղրուշ 10 բարա կ'ընէ)։ Այս Ներքին փոխառութեան վճարուելուն պէս, թղթադրամի և ոսկեդրամի տարբերութիւնը Նորէն պիտի կանոնաւորի, և հելլենական կառավարութիւնն հանրային պարտուց տոկոսը պիտի կրնայ վճարել առանց ծանր և տարապարտ զոհողութիւններ կրելու՝ ոսկեդրամ գնելով՝ ծանր տարբերութեանց վճարմամբ։ Ինչպէս կը տեսնէք, նոր փոխառութիւնը պիտի գործածուի Ազգ. Պանքային առնելիքը վճարելու և շրջաբերութենէն շատ մը թղթադրամ բառնալու։ Անգլիացի սեղանաւորաց հետ բանակցութիւնք սկսած են, բայց վերջնական արդիւնք չի կրնար սպասուիլ մինչև որ Լօ Հազարապետին Յունաստան այցելով երկրին գանձային և տնտեսական կացութեան վրայ յօրինած տեղեկագրին հրատարակութեան շարաւի։ Ամեն պատճառ ունիմ հաւատալու թէ այս տեղեկագիր Նպաստաւոր է մեզ։ Հելլենական Խորհրդարանին քուէարկած Նոր օրէնքով, կարգ մը տուրքեր ոսկեդրամով վճարելի են կառավարութեան, և մէկ կողմ պիտի դրուին՝ կրնքի Նոր փոխառութեան տոկոսն հայթայթելու համար։ Հետևապէս, բանակցութիւնք յաջող ելք կը խոստանան։»

—Աթէնքէ կը հեռագրուի Մարտ 22 թուով թէ Յունաստանի գանձային վարկին դէմ ֆրանսական լրագրաց ոմանց յարձակումները վերագրելի են Նախանձու զգացման. զի հելլենական Նոր փոխառութեան համար ֆրանսացի սեղանաւորաց հետ ի գլուխ ելած բանակցութիւնք Անգլիոյ մէջ յաջողելու յոյս կուտան։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ, որ ժամանակէ մ'ի վեր անուանապէս անդամ է Ռայխսթակի, ծանոյց որ եթէ այս ժողով լուծուի և Նոր ընտրութիւն հրամայուի, ինք երեսփոխան ընտրուելու հետամուտ չէ այլ ևս։ Նախկին վարչապետը փափուկ դիրքի մէջ պիտի գտնուէր. զի իւր յաջորդին կողմը բռնել չուզեր բոլորովին, և զինուորական օրէնքին հակառակ կարծիք յայտնել էն ալ կ'ըզգուշանայ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՁԱԽՈՂՈՒԱԾԻ մը տարօրինակ վախճան.—Սորայի 34 տարեկան Դուքսն, իտալեան ազնուականութեան ամենէն նշանաւոր անդամներէն մին, որ երկու տարի յառաջ պանքա մը հիմնած էր, այս գործին ձախողելուն և իւր սնանկանալուն պատճառաւ, այնքան զգուեցաւ աշխարհային զբաղումներէ որ վանք մը մըտաւ այս օրերս։ Զմոռնանք ըսելու թէ իւր հիմնած «վարկի ընկերութեան» Փարիզի գործակալն էր... Աւթոն։ Մնացեալը կըրնաք կռահել։

ՌԻՒԹԷՐ հեռագրական Գործակալութեան տէր և տնօրէն Պ. Ռիւթէր գերման կառավարութեան դիմեր է՝ Ամերիկա Քօլոմպիոյ մէջ գաղթականութիւն հաստատելու Նպատակաւ անոր աջակցութիւնն ստանալու համար։ Եթէ Գերմանիա խոստանայ աջակցիլ, Պ. Ռիւթէր յանձն կ'առնու Քօլոմպիոյ վրայ Գերմանիոյ բարոյական հովանաւորութիւնն հաստատել Այս հաշուով, Բանամայի ապագայ ջրանցը Գերմանիոյ հովանաւորութեան տակ կ'իյնայ կերպիւ իւիք։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Ֆէրտինանտ իշխանին ականջի հիւանդութիւնը պարբերական իջուածքի մը հետևանք է։ Արդէն քանիցս գործողութիւն կրած է՝ քթէն պոլիպ մը դուրս հանելու համար։ Եթէ հիւանդութիւնը կըրկնուի, լսողութեան արդի թերութիւնը կատարեալ խլութեան կրնայ փոխուիլ կ'ըսեն բժիշկները։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (106)

Ք. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Ք. ԼԻՏԷՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀԻՒԾՑԱԿ ԵՒ ՏԱՑԱՆԱՑ

—Մէկ ժամէն կրնամ օթէլէն ելնել։

—Բայց հազիւ թէ փողոց ելնէք, երկու կողմի և զինեալ ոստիկայներ՝ տիկին տը Հոթֆօրի կողմէ վարձեալ՝ ռճիքէդ պիտի բռնէին տանելու համար... ո՞ւր գիտէք։ Պէտք է ըսել ձեզ թէ, իմ խեղճ Քարլոսս, այս վայրկեանէն սկսեալ գիշեր և ցերեկ հսկողութեան տակ պիտի ըլլաք։ Ինչպէս կը տեսնէք, ձեր ազատութիւնը ձեր հաճոյակատարութենէն կախում ունի միայն։

Էլիզապէթ անամօթաբար կը ստէր. բայց գիտէր թէ յանցաւոր մը դիւրաւ կը համակուի երկիւղով և միշտ տրամադիր է հաւատալու զինք ամենէն աւելի վախցնող բանին։

Այս խօսքեր, արդարև, բուռն տպաւորութիւն մը յառաջ բերին Քարլոսի վրայ։ Զարհուրանքով անոր երեսը նայեցաւ և սկսաւ դողդղալ։

—Ինչէ՞ն գիտնամ որ ծուղակ մը չեք լարեր ինծի, հարցուց։

Էլիզապէթ ուսերը թօթվեց.

—Անպատճառ, սինօռ տօն Ռամօն ի Պերկաս, վրայ բերաւ հեգնօրէն, ոստիկաններու երկիւղը խանգարեր է ձեր միտքը։ Ի՞նչ շահ ունիմ ձեզի թակարդի մէջ ձգելէ, ըսէք տեսնեմ։ Նորէն կ'ըսեմ, եթէ ձեր ազատութեանը վնասել ուզէի, պարզապէս բանել կուտայի։ Բայց ընդհակառակը, ձեր ազատութիւնը օգտակար է տիրուհիիս և վնասել չուզելէ զատ շնորհքով գումար մը վաստկելու առիթը կ'ընծայեմ ձեզ։

Այս պզտիկ ճառ Էլիզապէթին սպասած բոլոր յաջողութիւնը ունեցաւ։

—Շատ աղէկ, ըսաւ Քարլոս, կը հաւնիմ տեսնել տիկին տը Հոթֆօրը։

—Եկէք ուրեմն, ըսաւ Էլիզապէթ. կառք մը կ'սպասէ մեզ փողոցին մէջ, օթէլին դուռը։

Քսան վայրկեան ետքը Էլիզապէթ Քարլոսը կը մտցունէր իր տիրուհիին նախասենեակն։

—Ձեր գալուստը պիտի ծանուցանեմ, ըսաւ, պահ մը սպասեցէք ինծ։

Եւ Սիպղաի սենեակը մտաւ։

Անմիջապէս հասկցուց մանկամարդ կընոջ իրեն և Քարլոսին միջև անցածը, յետոյ երկուքն ալ անցան պզտիկ սրահ մը, ուր Ճեննի հրաման ստացաւ Քարլոսը մըտցունելու։

Սիպղա աթոռ մը ցուցուց անոր իր թիկնաթոռին դիմացը ուր նստած էր ինք։ Էլիզապէթ ոտքի կը կենար իր տիրուհիին ետին։

—Պարոն Քարլոս, ըսաւ Սիպղա, Էլիզապէթ նամակ մը յանձնեց ձեզի իմ կողմէս, որուն մէջ ըսուած էր թէ պէտք ունիմ ձեզի։

Քարլոս խոնարհեցաւ։

Սիպղա հազար ֆրանքնոց պանքտոմս մը հանեց գզրոցէ մը և իր մօտը գտնուած սեղանին վրայ դրաւ։

Քարլոսի աչուըները շողացին։

—Ես սովորութիւն ունիմ առատօրէն վարձատրել ինծ մատուցուած ծառայութիւնները, յարեց մանկամարդ կինը, ինչպէս նաև գիտեմ պատժել անհաւատարմութիւնները և յանցանքները։ Ահաւասիկ կանխաւ կ'ըսեմ։ Հիմայ ալ պիտի ըսեմ թէ ինչ կ'սպասեմ ձենէ։ Բարիզի մէջ կին մը կայ Նախանձոտ, վրէժխնդիր, ոխալից, որ առանց գիս ճանչնալու իմ ամենէն անողորմ թշնամիս է եղած. ընել ուզած չարիքին առաջքն առնել կուզեմ։ Այս կին, որուն անունն է Էնքեռիա, կը պահուըտի ի Պաթինեօլ տիկին Տէլանոտ անուան տակ. կը ճանչնաք զինքը։

—Բայց... ես... կակազեց Քարլոս։

—Կը ճանչնաք զինքը և գիտէք իր գաղտնիքները, յարեց Սիպղա չոր ձայնով։

—Տիկին... ես... հաւատացէք...

—Զգուշացէք, պարոն Քարլոս, մի՛ ջանաք խաբել զիս և յիշեցէք որ սա երկուքէն մին պիտի ընտրէք. ընդդէմ Էնքեռիաի ինծի հետ ըլլալ բացէ ի բաց, կամ... կամ բանտ երթալ։ Տեսնենք, յարեց, Էնքեռիա ի՞նչ կը վճարէ ձեզի իրեն մեղսակիցը ըլլալու համար։ Պատասխանեցէք։

—Ամիսը գրեթէ հինգ հարիւր ֆրանք։

—Բա՛հ, ըրաւ Սիպղա արհամարհանօք, և այդպիսի ողորմելի՛ գումարի մը համար գերին եղեր էք այդ վատոգի կնոջ, իր անամօթութիւններուն գերին։

—Ապրիլ պէտք է, պատասխանեց Քարլոս։

—Ես, յարեց մանկամարդ կինը, Էնքեռիաին վրայ հսկելու համար, գիտնալու համար իր ամեն գործերը, վերջապէս իր գձուձ ծրագիրներուն գործադրութիւնը արգիլելու կարող ըլլալու համար ամիսը երկու հազար ֆրանք կուտամ ձեզի։ Ահաւասիկ ձեր առաջին կէս ամսականը, շարունակեց անոր երկնցնելով հազարնոց պանքտոմսը. և ամենն այս չէ. երբ Էնքեռիան այնպիսի վիճակի մը մէջ գնեմ որ ամենեւին չկարենայ վնասել անոնց զորս կը պաշտպանեմ, ձեր ինծ մատուցած ծառայութիւններուն փոխարէն գումար մը պիտի տամ ձեզ, որով պիտի կրնաք հեռանալ Փարիզէն, ուր ապահով չէք, օտար երկրի մէջ հանդարտօրէն երթալ բնակելու համար։ Ասիկա ձեր գործին կուգա՞յ։

—Կրնաք վրաս վստահիլ։

—Որովհետև շատ կարող էք զիս մատնելու, չպիտի զարմանաք եթէ ըսեմ թէ կարգ մը նախազգուշութիւններ ձեռք առած եմ։ Արդ, կիմացունեմ ձեզ որ ինծ անծանօթ անձինք պաշտօն ունին ձեզի հետևելու ամեն տեղ։

—Այո, իմացայ։

—Ա՛հ, Էլիզապէթ արդէն ըսած է։ Լաւ։ Հիմակ, ի՞նչ գիտէք։

Քարլոս պատմեց ամեն գիտցածները։

Սիպղա մտիկ ըրած էր զայն առանց ընդմիջելու, բայց սոսկումէ սարսռալով։

—Ի՛նչ սոսկալի և անամօթ բանե՛ր, գոչեց... բայց ձեր տուած տեղեկութիւնները, պարոն Քարլոս, յուսացածէս աւելի թանկագին են։ Առէք, շարունակեց Սիպղա հազարնոց երկրորդ պանքտոմս մը յանձնելով անոր, ասիկա կուտամ գոհունակութիւնս յայտնելու համար. առաջին պարգեւ մըն է։

—Ա՛հ, ըրաւ Քարլոս տեսակ մը աւիւնով, հիմակ պատրաստ եմ ինքզինքս մեռցունել տալ ձեզ համար։

—Անձնուէր եղէք և հաւատարմօրէն ծառայեցէք ինծ, պատասխանեց Սիպղա, այս է ձենէ պահանջածս։ Բայց ըսէք, Էնքեռիա գիտէ՞ թէ Վարանտեզ մարքիզը կ'ապրի և Սէն-Մանտէ կը գտնուի։

—Դժբախտաբար այո, այսօր իսկ իմացուցի իրեն։ Մինչև մարքիզին քով երթալու համար, Պրազիլիոյ հիւպատոսին մէկ նամակը ձեռք պիտի ձգէ, վասնզի, ինչպէս ըսի ձեզ, տօքթօրին ներկայանալու համար պէտք է ի ձեռին ունենալ նամակ մը այն երկրին դեսպանին կամ հիւպատոսին կողմէ ուր ծնած է՝ տեսնել ուզուած խելագարը։

—Գիտէ՞ք իր նպատակը։

—Էնքեռիա ամեն բան չըսեր երբեք, տիկին. անշուշտ պիտի փորձէ առեւանգել խենդը։

—Ի՞նչ նպատակով։

—Իր վրէժխնդրութեանը գործիք ընելու համար. ամենէն գձուձ ոճրին առջև իսկ չընկրկող կին է ան։

—Ա՛հ, ահարկու և սոսկալի է... բայց ես կը հսկեմ... Անշուշտ քիչ ատենէն պէտք պիտի ունենայ ձեզի։

—Հրաման ընդունեցի իր հրահանգներուն սպասել Պրէզիլ օթելը։

—Պիտի ընդունիք զայն։

—Այո, անմիջապէս ձեզ հաղորդելու համար։

—Հասկցեր էք միտքս. լաւ։

Այս ըսելով Սիպղա ոտք ելաւ և ճամբեց Քարլոսը։

—Օ՛ն, ըսաւ միտքէն, ամեն բան աղէկ կ'երթայ... անոնց համար։ Տ'Օրքա, Զիթելլա, քոյր Մատլէն և իր եղբայրը, ամենքն ալ պիտի ազատեմ... իսկ ե՛ս, ե՛ս, գոչեց, ե՞ս ինչ պիտի ըլլամ։ Ո՞վ պիտի ազատէ զիս վիշտէ և յուսահատութենէ։

ԻՒ

ԾԱՂԿԱՍԷՐ ՄԱՐԴԸ

Էնքեռիա, թէ՛ խիստ, թէ ճոխ և թէ ճաշակաւոր արդուզարդով մը, ներկայացաւ տօքթօր Քօէնտօզային։ Մեծաշուք տիկնոջ մը պէս ընդունուեցաւ։

—Պարոն տօքթօր։ ըսաւ երբ սա մտեց նամակը տեսաւ, այդ խեղճ մարդը տեսնելէ առաջ, թոյլ կուտա՞ք որ քանի մը հարցումներ ուղղեմ ձեզ։

—Տիկին պատուական,—նամակն այս տիտղոսը կուտար Էնքեռիաին— ձեր հրամանին տակն եմ, ըսաւ տօքթօրը խոնարհելով։

—Մեր ընտանիքը երկար տարիներ առաջ վիշտեր ունեցաւ, յարեց Էնքեռիա. իւրաքանչիւր սերունդ տեսաւ իրեններէն մէկ կամ մէկ քանիին այդ հիւանդութենէ բռնուիլը։

(Շարունակելի)

—Բարմայի դուքսն լուր դստեր Ֆերտինանտ իշխանի հետ ամուսնութիւնն ստորագրած է Սոպրանիէէ քուէարկման սահմանադրական ինչ ինչ տրամադրութեանց փոփոխման, որով այս ամուսնութենէ ծնելիք զաւակներ կաթոլիկ կրօնին մէջ պիտի կրնան մեծնալ։ Բայց հակառակ պուլկարական բարձրագոյն կղերին ինչ ինչ առարկութեանց, այս փոփոխման քուէարկութիւնն ապահով նկատելով, իշխանուհւոյն ի պատիւ ընդունելութեան պատրաստութիւնք յառաջ կը տարուին։ Մասնախումբ մը կազմուեցաւ նախագահութեամբ Տիկին Սթամպուլովի, և անդամակցութեամբ նախարարաց կիներուն և ուրիշ տիկիններու, պատրաստութիւններն յառաջ տանելու համար վայելչապէս։ Սուքման կոչուած պուլկարական զգեստ մը կը պատրաստուի երկայն ծայրով, և հեռագրաւ իշխանուհւոյն հասակին չափը խնդրուեցաւ։

—Եսսիֆ Ս. Էկզարքին Պուլկարիոյ կողմէ տուեալ կառավարական թոշակին վճարումը դադրած է ըստ նոր տնօրինութեան։

—Մետրապոլիտք և եպիսկոպոսք տակաւին խնդակցութիւն չեն գրած մօտակայ հարսնիքին առթիւ։ Միայն Սոֆիայի նորընտիր եպիսկոպոս Գեր. Բարթենիոս խնդակցական երեք հեռագրեր գրած է ի Շվարցաւ, նշանախօսութեան առթիւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԳԱՒՈՐՆ Սերպիոյ հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է Վեհ. Սուլթանին՝ պատուական ընդունելութեան առթիւ որ եղած է Նաթալի թագուհւոյն՝ իւր մօր։

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնն ի մօտոյ 250—300 միլիոն մարքի նոր փոխառութիւն մը պիտի հանէ 3%, երկաթուղեաց բացերէն գոյացեալ երեքուն պարտքը քոնսոլիտէի վերածելու համար։

ՏՕՏՍ զօրավար Ֆրանսա կանչուեցաւ Պ. Ռիպոյի վարչութեան կողմէ, Տահոմէի վերջնական կազմակերպութեան մասին խորհրդակցելու համար։ Զօրավարն արդէն ի Ֆրանսա ինքզինք դարմանելու պէտք ունի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Ն. Բարձրութիւն շնորհաւորեց Ս. Պատրիարք Հայրն՝ Վեհ. Սուլթանի կողմէ շնորհեալ Իմթիազի ոսկի և արծաթ շքանշաններուն համար։ Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութիւն յայտնելով՝ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Ն. Ամենապատուութիւն Բ. Դուռնէն ելնելով Ալլիյէի պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ Դատական նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ, որ նոյնպէս շնորհաւորեց Ս. Պատրիարք Հայրը։

Կրօնական Ժողովոյ շաբաթական նիստը տեղի չունեցաւ երէկ, անդամոց մեծագոյն մասին բացակայութեանը պատճառաւ։ Ներկայ անդամք զբաղեցան օրակարգին վրայ գտնուած խնդրոց նախաքննութեամբ։ Կրօնական Ժողովոյ նիստերը դադրած են Զատկական տօներուն պատճառաւ։

Իզմիրէն կը գրեն մեզ.

Հոգատար—Որբախնամ երկու միացեալ ընկերութիւնն, որ քաղքիս ուսեալ տիկիններէ և օրիորդներէ բաղկացեալ ընկերութիւն մ'է և որոյ նպատակն է Որբանոց մը հաստատելով՝ աղքատ, չքաւոր և որբ աղջիկներու կրթութեան հոգն ստանձնել, յառաջիկայ ապրիլ ամսէ սկսեալ Հայոց ընթերցատան սրահին մէջ պիտի հաւաքէ որբեր և աղքատիկ երախաներ որոց առ այժմ ձրի ուսում և ձրի հագուստ պիտի հայթայթէ։ Ընկերութեան անդամուհիք տրամադիր են հետզհետէ ընդարձակել իրենց այս բարենպատակ ձեռնարկն որու ի բոլոր սրտէ կը մաղթենք բարգաւաճում և յառաջացում։ Այսպիսի ընկերութեան մը պէտքն զգալի էր ժամանակէ մը հետէ, ուստի այս պէտքը լրացնել ջանալու լուրն անշուշտ խնդագին պիտի ողջունուի։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱՆԱՆՔ.—Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Սէրվէթի Ֆիւնուն լրագրոյ արտօնատէր Ահմէտ Իհսան պէյի։

Պէրութի նահանգին կեդրոնական նահիյ անուանեցաւ Բէմալէքայի էֆէնտի, նախորդ նահիյ Գոնեախ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵՆՈՒՑՈՒՄ.— Նախընթաց կիրակի իրիկուն, պարսկական դեսպան Խանատոլլահ խան կայս. պալատան մէջ իֆթար ըրաւ և Թէրավիհ աղօթքէն յետոյ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

Ի ՆԱՅՍ ՊԱԼԱՏ.— Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Բարձր. Սպարապետը նախընթաց իրիկուն կայս. պալատան մէջ իֆթար ըրին։

—Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ առաւօտ կայս. պալատ գնաց և առաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՆԱԹԱԼԻ Թագուհին երէկ իւր հետն ունենալով կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշան, Սերպիական դեսպանն և այլք, Նէվրէս շոգեմակոյկով Ֆէներ գնաց՝ յայցելութիւն Ցունաց Ամեն. Պատրիարքին։

Ֆէների նաւամատոյցին վրայ կ'սպասէին Պատրիարքարանի պաշտօնեայք, իսկ Պատրիարքարանի դրան մէջ եկեղեցականք և սանդուխին վրայ ալ մետրապոլիտք, խառն ժողովոյ անդամք և Պատրիարքական փոխանորդը։ Թագուհին առաջնորդուեցաւ Պատրիարքարանի ընդունելութեան դահլիճն, ուր կը գտնուէր Ամեն. Տ. Նէօֆիդոս Պատրիարքը։

Ն. Սրբազնութիւն՝ յանուն Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց թագուհւոյն և Սերպիոյ Աղեքսանդր թագաւորին։ Նաթալի թագուհին Պատրիարքին ձեռքն համբուրելով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Պահ մը տեսակցութենէ, ետք որ տեղի ունեցաւ գերման ու սերպ լեզուներով, թագուհին մայր եկեղեցի իջաւ և աղօթելէ յետոյ մեկնեցաւ։

Ամեն. Տ. Նէօֆիդոս Պատրիարքը ժամ մը յետոյ ի Բերա Օթէլ Տը Պիզանս երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Նաթալի թագուհւոյն։

—Երէկ իրիկուն ռուսական դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Նաթալի թագուհւոյն։ Սեղանէն յետոյ Տիկին Նէլիտոֆ ընդունելութիւն կատարեց։

—Նաթալի թագուհին առջի իրիկուն Օթէլ Տը Պիզանսի մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ահմէտ Ալի փաշայի և Խորինճեի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյի։

—Թագուհին այսօր Եալթա պիտի ուղեւորի ռուսական Սեվաստոփոլ շոգենաւով։

ԴԵՂԱՐԱՆՔ.—Օսմանեան բժշկական ժողովը նկատելով որ, յատուկ կանոնագրոց համաձայն, դեղարանաց մէջ անհրաժեշտ դեղօրայք պէտք է պատրաստ ըլլան և իւրաքանչիւր խանութի մէջ առ նուազն հարիւր ոսկիոյ արժողութեամբ դեղ ու գործիներ գտնուին և նկատելով որ վերոյիշեալ պարագաները նկատողութեան չեն առնուած, որոշած է թէ մինչեւ որ բժշկական ժողովոյ կողմէ պատրաստուած ցուցակին մէջ տեսակն ու քանակութիւնը նշանակեալ դեղերն ու գործիները պատրաստ չըլլան՝ դեղագործներուն արտօնութիւն չտրուի իրենց արհեստն ի գործ դնելու և միանգամայն երեք տարին մէկ անգամ դեղերու ցուցակ մը պատրաստուի՝ պայմանաւ որ անոնց գինը որոշեալ քանակութիւնը չանցնի։

Նախարարաց Խորհուրդը, նկատողութեան առնելով այս որոշումներն, սկզբամբ օրինաց համաձայն և հանրային առողջապահութեան նպաստաւոր դատած է, սակայն որոշած է որ ցուցակին մէջ նշանակեալ դեղերն ու գործիները միշտ պատրաստ գտնուին դեղարանաց մէջ, բայց անոնց քանակութիւնը չսահմանափակուի, որովհետեւ դեղարանաց մէջ ամեն ժամանակ որոշեալ քանակութեամբ դեղեր ու գործիներ պատրաստ գտնուիլը դժուար պիտի ըլլայ։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Խարբերդի կուսակալ Էնիս փաշա Մալաթիա գնացած է անձամբ հսկելու համար աղէտելոց պատսպարման և նպաստներու բաշխման գործին։ Անցեալ շաբթու մէկ քանի անգամներ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր և առջիններէ վնասուած խարխուլ շէնքեր փլեր են։

Խարբերդի մէջ Տէֆթերտարին նախագահութեամբ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է։ Ցարդ հաւաքուած նպաստը 55,000 դրուշի կը հասնի։ Տիգրանակերտի մէջ առաջին անգամ 20,480 դրուշ և երկրորդ անգամ 21,000 դրուշ հաւաքուելով Մալաթիա ղրկուած է հեռագրական փոխանակագրով։ Մատենէն ու Սեւերեկէն ալ 8000 դրուշ ղրկուած է։

ՄԱՀԵՐ.—Պաղտատի նախկին կուսակալ Թագէտտին փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ առաւօտ մեռաւ իւր ապարանքին մէջ ի Պոլիս Ճերահ-փաշա թաղը։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր։

—Հեռագրական տեղեկութեան մը համաձայն՝ Պիզայի կառավարիչ Ջիվէր փաշա նախընթաց գիշեր մեռեր է։ Վախճանեալն եղբայրն է Հիճազի նախկին կուսակալ Հագգը փաշայի։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՔ.— Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը շրջաբերական հեռագիր մը ուղղելով բոլոր նահանգներն ու գաւառներն՝ հրամայեց տեղեկագրել թէ ո՛րչափ գաղթականք կան և թէ ասոնցմէ ո՛րչափը ցարդ տեղաւորուած չեն։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.— Զմիւռնիոյ Քասաբայի ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Բաքուալ մենաշնորհ խնդրած էր՝ Դամասկոսէն մինչեւ Պիրէճիք երկաթուղի մը շինելու համար և այդ առթիւ պատրաստուած պայմանագրոյ ու յանձնառագրոյ ծրագիրը Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ քննուելէ յետոյ տեղեկագրով մը մատուցուած էին Վեհ. Սուլթանին։

Արդ, Եուսուֆ Մութրան էֆէնտի, աղերսագիր մը մատուցանելով յառաջ կայս. դահոյից, յայտարարած է որ այդ մենաշնորհն նախ իրեն շնորհուի, ինք՝ կայս. կառավարութեան շահուց նպաստող ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ։ Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ երկու խնդրարկուներէ որուն առաջարկութիւնն որ նպաստաւոր դատուի, այն նախընտրուի և ըստ այնմ պատրաստուին պայմանագրոյ ու յանձնառագրոյ ծրագիրը։ Կայս. սոյն իրատէն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաղորդուած ըլլալով, երէկ ի ներկայութեան Մութրան էֆէնտիի խորհրդակցութիւնք կատարուեցան։

ԱԹԷՆՔԻ օսմանեան դեսպան Կասապեան էֆէնտի անցեալ օր հանդիսաւորապէս Եորկիոս թագաւորին ներկայացեր է և իւր յանձնարարագիրը մատուցեր է։ Կասապեան էֆէնտի բանախօսութիւն մը արտասաներ է երկու կառավարութեանց միջեւ կեցած բարեկամական յարաբերութեանց վրայ։ Եորկիոս թագաւորն ալ միեւնոյն իմաստով պատասխաներ է։ Կասապեան էֆէնտի յետոյ այցելութիւն տուեր է նախարարապետ Պ. Թրիքուբիսի և արտաքին գործոց նախարար Պ. Տրակումիի, որք քիչ մը վերջը փոխադարձ այցելութիւն տուեր են օսմ. դեսպանին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՏՊԱՐԱՆՔ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը, կ'ըսէ Սաբահ, տեղեկանալով որ Երուսաղէմայ գաւառին մէջ գտնուած տպարաններէ մէկ քանին առանց արտօնութեան գրքեր կը տպագրեն, գրած է տեղական կառավարութեան որ այդ տպարանաց տէրերը կոչուելով, ըստ օրինի, անպատճառ պաշտօնական արտօնութիւն առնելու համար պարտաւոր կացուցուին։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Երկուշաբթի օրէն, Շիրքէթի շոգենաւուց տոմսակի գնոյն վրայ սկսաւ գանձուիլ տասը փարայի յաւելումն, որ յատկացուած է Կ. Պոլսոյ արուեստահանդէսին շինութեան, և երէկուընէ, արուեստահանդէսի տնօրէն՝ Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի, սկսաւ զբաղիլ ո՛չ միայն կառուցանելի շէնքին ճարտարապետական ծրագրովն, այլ և կարգ մը ուրիշ էական խնդիրներով որք այդ հաստատութիւնը շահեկան ու օգտակար պիտի ընծայեն։ Անտառաց, Հանքաց և Երկրագործութեան նախարարութիւնը աշխատութեան մեծագոյն բաժինն ունի կատարելիք։ Թուրքիոյ հողին բոլոր արտադրութիւնք, բուսեղէնք, հողաբերք, հանքային նիւթեր և այլն ոչ միայն ի ցոյց պիտի դրուին կանոնաւոր դասակարգութեամբ, այլ և պիտի տարրալուծուին. արտադրութեանց վիճակագրութեան քով պիտի գտնուի իւրաքանչիւր նմոյշի ուսումնասիրութիւնը։ Ձեռնհաս անձերէ մասնախումբեր պիտի կազմուին, այժմէն, այս աշխատութեանց նախապատրաստութեան համար։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Վսեմ. Րըտվան փաշա երէկ աչքէ անցուց Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ կողմը նորոգուելու վրայ եղող փողոցները և հրամաններ տուաւ։

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ երկաթուղեաց ընկերութիւնն անցեալ տարուան իւր հաշիւները պիտի մատուցանէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։ Կըսուի թէ նախորդ տարուան հետ բաղդատմամբ առաւելութիւն մը կայ։

ՍՈՒՐԷԻ Հիւմայունը՝ կայս. իրատէի մը համաձայն վաղը ճամբայ պիտի հանուի դէպ ի Հիճազ։

ԱՐԿԱԾ.—Նախընթաց օր Բերայի Եազըճի փողոցին մէջ հինգ տարեկան տղայ մը տան մը վերի յարկէն վար իյնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութիւնը ծանուցեր է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, թէ տարեկան 200 ոսկիոյ նուէր մը պիտի ընէ Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատելի արուեստահանդէսին ի նպաստ։

ՄՈՒՇՈՒԼԻ մէջ անցեալ տարիներու երաշտութենէն և մարախներէն՝ երկրագործք կարօտ վիճակի մը մատնուած ըլլալով, տեղական կառավարութիւնը ուտեստի ու սերմի համար արմտիք փոխ տուած է երկրագործներուն։ Այս տարի եւս ժամանակին անձրեւ տեղացած ըլլալով հունձքերը լաւ վիճակի մէջ են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Հալէպի Պիրէճիկ գաւառակին ու շրջակայ մէկ քանի գիւղերու մէջ վերջերս երկրաշարժի ցնցումներ զգացուելով մէկ քանի տուներ ու շէնքեր փլեր են։ Պիրէճիկի գաւառակի պարիսպը մէկ քանի տեղերէն վնասուեր է։

—Սեբաստիոյ Տարէնտէ գաւառակին մէջ անցեալները երկրաշարժի ցնցումներ զգացուելով շրջակայ գիւղի մը մէջ երկու շէնքեր փլեր ու մէկ քանի տուներ վնասուեր են, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ԻԶՄԻՐՑԻԻ ՄԸ ՏԱՐՓԱՆՔԸ.— Իզմիրցիները, դիտել կուտայ Իզմիրի թերթ մը, ամենուրեք նոյնն են, երբ տրփիլը կը վարէ զիրենք։ Ասոր վկայ անոնցմէ մին որ աղմուկ հանած է նոր աշխարհի մէջ։ Այս անձ որ քանի մը տարի առաջ գացած էր բնակիլ ի Պրիճբորթ (Ամերիկա), իր ուղեղն պայթեցուց, ատրճանակի քանի մը հարուած պարպելէ ետք ամերիկուհիի մը վրայ զոր կը սիրէր։ Նիւ-Եորքի Թըն Բրէս թերթն հետեւեալ կերպով կը պատմէ այս [illegible]։

«Մարտ 3ին, օրիորդ Էմմա Քլաուս, շատ գեղեցիկ ու մանկամարդ աղջիկ մը, առանձին կը գտնուէր Պրիճբորթի նամակատան գրասենեակն, երբ 28 տարու Իզմիրցի մը, որ այդ քաղաքն հաստատուած էր Ալեքսանտր Հէթէրինկթըն կեղծ անուամբ, անոր քով եկաւ։ Առջի իրիկունը, օրիորդ Քլաուս մերժած էր երիտասարդին ամուսնական առաջարկներն եւ խնդրած էր անկից որ իր կնամեծարութիւններով զինքը չցաւցունէ.— «Սիրեցեալ Էմմաս, ըսաւ Իզմիրցին, քու ձեռքդ խնդրելու եկայ. եթէ մերժես, երկուքս ալ պիտի մեռնինք։» Եւ այս վերջին խօսքերն արտասանեց բուռն գերագրգռումով։ Օրիորդ Քլաուս նամակ մը սկսաւ կարդալ հանդարտիկ, և պատասխան չտուաւ։ Այն ատեն, Իզմիրցի սիրահարը րեվոլվեր մը հանեց գրպանէն և կրակ ըրաւ մանկամարդ աղջկան վրայ որուն աջ թեւը մտաւ գնտակը։ Երկրորդ գնտակ մը անոր սիրտը մխուեցաւ։ Յետոյ, զէնքն իր վրայ դարձնելով, գանկը պայթեցուց։ Ծաղկատի վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրեցաւ, ուր յոյս կայ զինքն ազատելու։»

Թըն Բրէս թերթը կը յարէ թէ անձնասպանին գրպանէն գտնուեր են շատ մը նամակներ ապացուցանող թէ Իզմիրցին մոլութեամբ կը սիրէր կինները... «Ծնած էր, կ'ըսէ ամերիկեան թերթը, ի Զմիւռնիա, Փոքր-Ասիոյ մէջ, և ութը տասը տարիէ ի վեր կը գտնուէր ի Պրիճբորթ։ Երկու տարի առաջ, վիպային դէպքի մըն ալ դիւցազն եղած էր։ Երբ օրիորդ Քէթթի, Սթանֆորտի հրատարակչին աղջիկը, տաճար գնաց պսակուելու, երիտասարդն անոր հետեւեցաւ և պսակի արարողութիւնը գայթակղօրէն խանգարեց, պնդելով թէ կը սիրէր ծաղկատի հարսնցուն։ Յետոյ փորձեց ուշադրութիւնն հրաւիրել հարուստ աղջիկներու, բայց առանց յաջողելու, մինչեւ որ սիրահարեցաւ օրիորդ Էմմա Քլաուսի։»

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ այն յանձնաժողովն որ պաշտօն ունի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ մաքսային գործառնութիւններն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու, իւր պաշտօնն աւարտելու վրայ է։

ՄՍԻ ԳԻՆԸ.— Անցեալ օր ծանուցուեցաւ թէ մայրաքաղաքիս մէջ մինչեւ ասկից առաջ օրական 3000 ոչխար կը մորթուէր վերջերս այդ թիւ 750ի իջած է։ Արդ, անցեալ շաբաթ օր 580 ոչխար միայն մորթուած է։

ՀՐԴԵՀ.—Տարտանէլէն մարտ 16 թուականաւ կը հեռագրեն թէ անցեալ շաբաթ գիշեր Գարապիղայի մաքսատունէն հրդեհ ծագելով, այդ շէնքն և կից գտնուած Րէժիի գրասենեակն ու վաճառատուն մը այրեր են։ Մաքսատան թուղթերը բոլորն ալ այրեր են և միայն արկղին մէջ գտնուած երկու հազար դրուշն ազատուեր է։ Րէժիի վարչութեան 54400 դրուշի ծխախոտն ու բոլոր թուղթերն և կից գտնուած վաճառատան 3800 դրուշի ապրանքներն այրեր են։ Քննութեանց ձեռնարկուած է հրդեհին ծագման պատճառն երեւան հանելու համար։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Օֆ գաւառակին մէջ Տուրսուն անուն մարդ մը մէկ քանի ամիս առաջ արձակեալ իւր կինը սպաններ է՝ ոտքերը ու ձեռքերը կապելով և բերանը լաթով մը գոցելով և յետոյ դիակը ջրհորի մը մէջ նետեր է։ Այդ ոճիրն իմացուելով Տուրսունն ձերբակալուեր է։

ՀԱՆՔԵՐ.—Յայտնի է թէ Այտընի նահանգին մէջ գտնուած մէկ քանի հանքերու համար խնդիր ծագած է Բաթէրբըղնի և Ալթունիզատէի էֆէնտիի միջեւ։ Պետական Խորհուրդն, որ կը քննէր այդ խնդիրը, որոշած է որ այդ հանքեր՝ Անտառաց, Հանքաց և Երկրագործութեան Նախարարութեան կողմէ աճուրդի դրուելով ամենէն աւելի գին առաջարկողին տրուին։

ԹԵՎՖԻԿ պէյ, գնդապետ ոստիկանզինուորաց, կայս. իրատէով Պաղտատ ղրկուած էր տեղւոյն ոստիկան-զինուորաց գունդն աւելի եւս բարեկարգելու համար։ Թեվֆիք պէյ իւր պաշտօնն աւարտելով մայրաքաղաքս դարձած և ծրագիր մը մատուցած է Ձեռնհաս իշխանութեան։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ շրջակայ Սաֆրա գիւղի յունաց եկեղեցին գողեր մտնելով անօթներ գողցեր են, սակայն ոստիկանութիւնը ձերբակալած է այդ գողութեան հեղինակները։

ԻՒՆԻՕՆ ապահովագրական ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալութեան մասնաւոր տնօրէն Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան երէկ իրիկուն Եւրոպա ուղեւորեցաւ, ընկերութեան վերաբերեալ գործոց պատճառաւ։

ՕՍՄ. ԴԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Դանքային Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան ուրբաթ 19/31 մարտ և երկուշաբթի, 21 մարտ—3 ապրիլ։

ԱԶԴ.—Գերմաներէն համար վկայեալ և յանձնարարեալ ուսուցիչ մը պատրաստ է մասնաւոր դասեր ստանձնել։
Դիմել Արեւելք Խմբագրատունը։

Ա Փ Ի Ո Ն

Իզմիրէն կը գրեն մեզ մարտ 14 թուականաւ.

Քաղաքիս առեւտրական հրապարակին վրայ, այս պահուս շատ կը խօսուի ափիոնի մասին։ Գիները այնպիսի զարմանալի կերպով վրայ դնել սկսան, որ այն վաճառականք որոց ձեռքը ափիոն կը գտնուէր, ոմանք պահ մը սպասել լաւ համարեցին, իսկ ոմանք եւս ժամ առաջ այս բարձր գներով վաճառեցին, վախնալով որ գներն անկում չի կրեն։ Բայց գնոց այսպիսի բարձրացում տարիներու մէջ տեսնուած չէ. չէքին (220 տրամը մէկ չէքի կ'ընէ) ասկէ մէկ ամիս առաջ 65 էր. հետզհետէ օրը 1 կամ 2 դրուշ վրայ դնելով 75 դր.ի բարձրացաւ, բայց այս շաբաթ տարօրինակ բարձրացում եղաւ. առտուն 75, կէս օրին 80, գիշերուան մօտ 85, այսպէսով այսօր 127 դր.ի յանգեցաւ և տակաւին յոյս դնողներ կան որ դեռ եւս պիտի բարձրանայ։ Շատ վաճառականներ, որոց մէջ կան Հայեր, մեծ գումարներ, հազարներով ոսկիներ շահեցան։ Անոնք որ ծախեցին՝ դժգոհ եղան ի վերջոյ, զի տարբերութիւնը մեծ է, 220 տրամին 20—30 դր. ողջ սառակ հաշուեցէք, ինչ ահագին գումարներ կ'ընէ տարբերութիւնն։ Ընդհանրապէս կ'ըսուի թէ Հնդկաստանի այս տարուան ափիոնը աւրուած ըլլալով, Ամերիկացիք սկսան գները բարձրացնել. Ֆրանսայի մէջ իսկ տեղեակ չլինելով, Իզմիրէն հայ վաճառական մը հեռագրով յաջողեցաւ մեծ քանակութեամբ ափիոն գնել շատ վար գնով։ Ափիոնի երկրագործական վիճակի մասին շատերէ կը լսենք թէ աւրուած է և ուրիշներ կ'ըսեն ընդհակառակը թէ լաւ վիճակ ունի։ Ամիս մը ամեն ինչ կը պարզուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 28 Մարտ.— Մեծահարուստ Շարրա իշխանն, որ Իտալիոյ մէջ անհատական ամենէն կարեւոր թանգարանն ունի հնութեանց և հին պատկերաց, ասոնց մէկ մասն օտար երկիրներու ծախած ըլլալուն համար, որ իտալեան օրինօք արգելեալ է, այսօր դատապարտեցաւ եռամսեայ բանտարկութեան, 5,000 ֆր. տուգանքի, օտար երկիր ծախած գեղարուեստական առարկայից փոխարէն ընդունած գումարն հատուցանելու, և դատին ծախքը վճարելու։

ՓԱՐԻԶ.— Վէրի գինետան ռմբագործը՝ Մաթիէօ՝ ձերբակալուեցաւ Էն գաւառին մէջ, ի Սէն Միշէլ։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Կայսերական գերդաստանը Խրիմ ուղեւորեցաւ, Զատիկն հոն անցունելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ ծանուցուեցաւ թէ ինչպէս Ուաշինկթընի անգլ. դեսպան Ա. կարգի դեսպան կարգուած է, Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանն եւս նոյն դիրքը պիտի ունենայ այսուհետեւ։

—Ազատական կուսակցութեան գումարման մէջ, Պ. Կլատսթոն ցոյց տուաւ թէ Խորհրդարանի մէջ ինչ միջոցներ ձեռք առնուլ պէտք է՝ նախարարական օրինագծերուն քուէարկումն ապահովելու համար, հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան յարուցած խոչընդոտներուն։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 16 Մարտ

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 3/8
3 » Փարիզի »	22 85
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ	
Եղէկ երկրոյ զոգ. (Միաց. Դ. Սէրի)	24 20
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուելուն	24 27
Կէս օրին	24 25
Թանզիմաթ Օսմանիյէ, երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	82 25
ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ	
Փոխառ. Քիւն ... Սէրի	56
»	35
»	25 03
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ	
Ստամպօլ Ժընէրալ ... Անգլ. Լր.	5 20
Քրէտի Ժընէրալ » »	8
Պանք տը Բոնս. » »	4 30
Սոս. Շանմ է փալօր » »	4 32
Րէժի ... Օսմ. Ոսկի Ն.Կ.	16 30
Թրամուէյ »	585
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. »	505
Ռումէլիի Երկաթուղի ... Ֆր.	93 1/8
Բաժնեթուղթ Լաւբիօտի	66

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱՅ

ՓԱՐԻԶ, 28 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	97 30
» » 4 1/2%	106 20
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 12
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	479 37
Բրիօրիթէ Թիւբք (1890)	436 25
Օսմանեան Երկաթուղի	93 75
» Րէժիի բաժնեթուղթ	378 12
Պանք Օթոման	596 25
Քրէտի Լիոնէ ... Դ.Կ.	762 50
Իտալական Ռանթ 5%	93 47
Եգիպտական միացեալ	500
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 145
Օսմանիյէ Օսմանեան քոնսօլիտէ	379 37
ԼՈՆՏՈՆ, 28	
Անգլ. քոնսօլիտէ	98 18
Օսմ. » Սէրի Դ.	22
» » » Ա.	56
» » » Բ.	35
» » » Գ.	23 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	98 25
Պանք Օթոման	13 84
Այտընի երկաթուղի	16 75
Գասապայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	101 12
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Խոյսիտ)	104 25
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336
ՎԻԷՆՆԱ, 28	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 55
» Փարիզի »	48 30
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	182
» Երկաթուղի	50

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 29 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	97 16
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 42
Օսմ. երկաթուղի	94 25
Օսմ. Րէժի	378 12
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւբք	— —
Պանք Օթոման	602 50
Օսմանիյէ	— —

ՀՆՏԱԽՏԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

Բարիզի Ռըվիւ Իւնիվէրսէլ (Revue Universelle) գիտական հանդէսէն կը քաղենք հետեւեալ շահեկան ուսումնասիրութիւնն հնտախտի վրայ։

Այսօր, շնորհիւ բազմաթիւ գիտուններու աշխատութեանց, որք ուսումնասիրած են այս համաճարակին խնդիրն, ամեն մարդ գիտէ թէ հնտախտը տեղային հիւանդութիւն մըն է իսկապէս, որ Հնդկաստանի մէջ անգլիական ստացուածներու մէկ մասին եւեթ յատուկ է և որ ուրիշ երկիրներու մէջ երեւան կուգայ միմիայն ներածութեան միջոցաւ։

Գրեթէ ինը տարի առաջ, երբ հնտախտը կը ճարակէր յԵգիպտոս, Գերմանիա յանձնաժողով մը ղրկեց հոն, որուն պետն էր Տօքթ. Քօխ և որ պաշտօն ունէր քննել կանխապէս եղած խուզարկութիւններն, և սահմանել այս հիւանդութեան բնութիւնը. Տօքթ. Քօխ իր ուսումնասիրութիւններէն հետեւցուց թէ հնտախտն յառաջ կուգայ մակաբոյծ-բակտէ (միքրոպ) մը զոր, իր ձեւին պատճառաւ, ստորակէտաձեւ բակտէ անուանեց։

Ստուգելու համար գիտուններու այն ընդհանուր կարծիքը, թէ Հնդկաստանի մէջ ծնունդ առնող հնտախտը անկից կը տարածուի ուրիշ երկիրներու մէջ, Քօխ՝ յանձնաժողովին հետ Կալկաթա գնաց, յետոյ Սունտարպան, կարծեցեալ կեդրոնն համաճարակին։ Այս կէտը լուսաբանելն այնու մանաւանդ անհրաժեշտ էր, զի Անգլիացի բժիշկներն և անոնց հետ Եւրոպիոյ մէկ քանի գիտուններ, կը պնդէին թէ հնտախտը կրնար յառաջ գալ ամեն տեղ ուր կլիմայի և հողի պայմանները նպաստաւորէին հիւանդութեան ծագումը։

Սունտարպան (որ բառն է՝ հազար բերան) 6000 քառակուսի մղոն տարածութեամբ երկիր մըն է Գանգէսի գետաբերանը. այս տարածութիւն փոքր է բաղդատմամբ Հնդկաստանի մէջ անգլիական ստացուածներու տարածութեան (1,064,000 քառակուսի մղոն)։ Այս երկրին ցածութեան պատճառաւ՝ սաստիկ խոնաւութիւն կը տիրէ հոն, վասնզի շրջակայ լեռներու ջուրերը շարունակ հոն կը վազեն, Գանգէս եւ Բրահմապուտրա գետերը կը յորդին, ինչպէս նաեւ շարունակ անձրեւներ կը տեղան՝ ապրիլէն մինչեւ հոկտեմբեր անդադար։ Հողն ալ սպունգանման է, և այնքան ծակծկոտ որ գետնէն մէկ ոտք խորութեան մէջ ջուր կը գտնուի։

Այս երկիրը քննելով, Տօքթ. Քօխ գետակներու, արուեստական լիճերու և լճակներու եզերքէն գտաւ այն միեւնոյն բակտերը զորս ինք գտած էր Եգիպտոսի մէջ։ Զանազան կենդանիներու աղեաց մէջ ներածելով այս բակտերներ, հնտախտաւոր մարդոց վրայ գիտուած բոլոր ախտանշաններն ի յայտ եկան։ Նաեւ Տօքթ. Քօխ կրցաւ համոզում գոյացնել թէ այս երկրին մէջ բակտերի երբեք անհետ եղած չէ բոլորովին. շատ անգամ զգալապէս կը բազմապատկի, և այն ատենն է որ համաճարակը աւելի մահաբեր կ'ըլլայ, ամեն տարի կանոնաւոր և պարբերական շրջաններ ընելով։ Սունտարպանի մէջ ախտի այս աճեցում միշտ կը համապատասխանէ համաճարակին ծաւալման՝ շրջակայ երկիրներու մէջ։ Ի Կալկաթա, օրինակի համար, հնտախտը կ'աւելնայ մայիսին անձրեւներն սկսելուն, կը նուազի ի վերջ անձրեւային շրջանին և կը վերըսկսի հոկտեմբերին, իր ծայրագոյն սաստկութեան հասնելով տաքերուն։ Նոյնը կը պատահի Լահորի, Պոմպէյի և Մատրասի մէջ։

Կը նշանակենք այս քաղաքները, յուշելու համար թէ ներկայ տարւոյս ընթացքին մէջ անգլիական կառավարութեան կողմէ այնքան եռանդով ի գործ դրուած առողջապահական բարեփոխումներէ ոչ մին չէ կրցած մաքրել այդ քաղաքներ, վասնզի Սունտարպան, հնտախտին կեդրոնը, անդադրում կը ծաւալէ իր թոյնը։

Հիմալայա լերանց ձիւնակոյտերուն հալումէն, Սունտարպան, իր ցածութեան պատճառաւ, տասնեւութ տարին անգամ մը ենթակայ է բռնաւոր ողողումի մը։ Այն ատեն ջուրերը կը բարձրանան, և անհուն տարածութիւն մը ծածկելով՝ համաճարակը կը տանին այսպէս Պէնկալի բովանդակ

նահանգին մէջ : Տոքթ. Ստէքաուէր երկար ատենէ ի վեր մեր ուշադրութիւնն հրաւիրած է սա իրողութեան վրայ, թէ 18 տարին անգամ մը Եւրոպա ենթակայ է հնտախտի մը որ, ծագելով ապականութեան կեդրոնէն (Սունտարպան), ողողման պատճառաւ բովանդակ Հնդկաստանի համար տեղային՝ իսկ աշխարհքի միացեալ մասերուն համար համաճարակ կ'ըլլայ, ինչպէս 1830, 1848, 1866 և 1884 թըւականներուն :

Այս ամեն բուածներէն յայտնապէս կը հետեւի թէ, ինչպէս ինը տարի առաջ Տոքթ. Քոխ կը հաստատէր, հնտախտն հիմնապէս կը գտնուի տեղային վիճակի մէջ ի Սունտարպան :

Ոչ մէկ գիտուն չպիտի համարձակի ապացուցանել թէ հնտախտի միքրոպը ինքնաբերաբար կրնայ ծնունդ առնել ուրիշ երկրի մը մէջ, վասնզի միայն Սունտարպան ունի անոր ծնունդին անհրաժեշտ պայմանները : Պէտք է ինըկատի առնել թէ հազարաւոր տարիներէ հետէ այս դժբախտ երկրին բնակիչներն իրենց մեռեալները կը թաղեն Գանգէսի մէջ, — իրենց նուիրական գետն : Հազարաւոր տարիներ այդ գետին մէջ նետուած միլիոնաւոր մարմինները, անշուշտ երկար ատենէ ի վեր միանալով կլիմային և հողին պայմաններուն, յառաջ բերած ըլլալու են այն նոր և աղարկու հիւանդութիւնն որ հին ժամանակներէ հետէ ծանօթ է հնտախտ անուամբ · Սիրաքօֆի որդի Յեսու արդէն յիշատակած է զայն, և Քրիստոսէ քանի մը դար առաջ, Սուսրութա, հնդիկ բժիշկ, և իր վարպետն Շարաքա, անոր մէկ մանրամասն նկարագրութիւնը կ'ընեն :

Սակայն, մինչեւ 1817, այս հիւանդութիւն անծանօթ մնացած էր Եւրոպա : Դարուս սկիզբէն առաջ, Եւրոպացիք բնաւ ծանօթութիւն չունէին հնտախտին վրայ · Առաջին անգամ տարօրինակ երեւցաւ թէ հընտախտն, որ ամենահին ժամանակներէ ի վեր գոյութիւն ունէր ի Սունտարպան, չտարածուեցաւ ոչ Եւրոպա, ոչ Ամերիկա, ոչ իսկ Ասիա մինչեւ 1823 թուականն : Տասը դարերու միջոցին, մինչ 1823 Գանգէսի գետաբերանը փոխադրուած գիւղերու այս հիւծը իր հնտախտային թոյնը չի սփռէր աշխարհ համբուն, իր ազդեցութիւնը սահմանափակելով Սունտարպանի շըրջանակին մէջ :

Սակայն դիւրին է բացատրել այս իրողութիւնը. կը բաւէ ակնարկ մը նետել Հնդկաց պատմութեան վրայ : Անգլիացիք 1665ին տիրեցին Պէնկալի : 1700ին գնեցին Կալկաթան և Հնդկաստանի կուսակային բնակավայրն ըրին զայն (1773) : Ցվերջ 18րդ դարու, Սունտարպան գրեթէ անբնակ էր, վասն զի բնիկները աւանդաբար կը հաւատային թէ այդ երկիր լի է չար ոգիներով և թէ հոն մտնողը ողջ դուրս չէր ելներ :

Հոն կ'ապաստանէին ոճրագործք, ինչպէս նաեւ թուգ-ները : Իսկ Հընդկաստանի բնակիչները ամենեւին չէին փորձուեր Սունտարպանի հողին արգաւանդութենէն, իրաւ գիտնալով թէ հնտախտէն զատ մահացու տենդեր կը տիրեն հոն և թէ վագրերն իրենց որջ ըրած են զայն :

Ի վերջ 18րդ դարու, Հնդկաստանի կուսակալին բնակութիւնը փոխադրուած ըլլալով ի Կալկաթա, Գանգէսի գետաբերանը, այսինքն հնտախտի կեդրոնն իսկ, այս պարագայ սոյն քաղաքը և շրջակայները բերաւ հարիւր հազարաւոր բնակիչներ, և Սունտարպանի երկրին բարեբերութիւնը չխուսափեցաւ իրենց ուշադրութենէն, հակառակ այն սարսափին զոր ազդելու էին հոն բնակողներուն սպառնացող վտանգները :

Ասոնք կրցան իրենց բնակարանները զերծ պահել պարբերական ողողումներէ՝ գետնէն քիչ մը բարձր կառուցանելով զայնս : Այս բարձրացում կարելի եղաւ ձեռք բերել ի մօտ շրջակայ հողերուն · Ասկից ծնունդ առին այն ճահիճներն որք բազմաթիւ կը գտնուին բնակատեղւոյ խումբերուն մօտ · Այս ճահիճներ (Ճահ+) իբր ընդունարան կը ծառայեն բնակարանաց կոյանոցներու ջուրերուն · անոնց մէջ կը լուան ճերմակեղէն, շատ անգամ ալ հնտախտաւորներու լաթերն, և սակայն նոյն այս ջուրն է զոր բնակիչք կը գործածեն առտնին պէտքերու համար : Այս ճահիճներուն մէջէն տոքթ. Քոխ 1883ին դատւ միքրոպը · Տոքթ. Սեմբսոնի ըրած պատմութիւնը յայտնապէս կը ցուցնէ մեզ հնտախտի այդ բոյներուն արտադրած ապականութիւնը · «1887ին, Սունտարպանի մօտ խարսխող շոգենաւի մը նաւաստիք, որք բնաւ յարաբերութիւն չունէին եզերաբնակներուն հետ, կաթ գնեցին բնիկներէն · այս կաթը գնող տասը մարդոց մէկը միայն հնտախտէ չվարակուեցաւ, վասն զի աւելի չէր ունեցած անկից խմելու : Յետոյ, կատարուած քննութենէն հասկցուեցաւ թէ կաթը խառնուած էր յիշեալ ճահիճներէ միայն ջուրով :»

ՏՈՔԹ · ՔՕՊԻԼԻՆ

(Մ[illegible] [illegible] [illegible])

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թիֆլիսում արդէն լիակատար գարունք է և ամեն տեղ արդէն երեւում են ծաղիկներ : Կովկասեան լեռնաշըղթաների վրայ ձիւնը արագ հալւում է և ընկնելով կապել է ռազմավիրական ճանապարհը : Մէկ շաբաթ չարունակ Ռուսաստանի փոստը չէր ստացւում :

—Կովկասեան բժիշկների ընդհանուր ժողովին եկած բժիշկները՝ վերջացնելով իրենց պարապմունքները, արդէն ցրւում են : Լսում ենք որ մի երկու տարուց յետոյ 1895 թ · Նորից լինելու է Թիֆլիսում բժիշկների ընդհանուր ժողով, որ զբաղւելու է տեղական նշանակութիւն ունեցող հարցերով, ի միջի այլոց թոքախտով և տեղային հիւանդութիւններով :

—Թիֆլիսի մէջ չափազանց յաճախ են կրկնւում վերջին ժամանակներս աւազակութեան և գողութեան դէպքերը : Ոստիկանութիւնը, խստօրէն հետամուտ լինելով՝ գտել է գողերի մի քանի բոյներ և ամեն օր կալանաւորւում են խումբ խումբ գիշերային հերոսներ :

—Տարեց տարի Պարսկաստանի բըրինձի գինը աւելանում է · թէ հայ և թէ պարսիկ վաճառականները մեծ քանակութեամբ առնում են և Ռուսաստան արտահանում :

—Պարսից լրագիրը հաղորդում է, որ Սպահանի կողմերում կոկորդացաւ է յայտնւել մանկանց մէջ և մեծ կոտորածներ է անում :

—Տեղական թերթերի ասելով, Թիֆլիսի արքունի թատրոնի վարչութիւնը Պ · Ֆորկատիի հետ պայման է կապել առաջիկայ ձմեռային սեզոնի համար : Պ · Ֆորկատին պէտք է նպաստ ստանայ տարեկան 10,000 ր · նա պարտաւորւում է պահել օպերայի և դրամատիքական խումբեր :

—Անցեալները Թիֆլիսի նահանգական դատարանում քննւում էր իշխ. Դ. Ս · Ճաւճաւաձէի կտակի գործը : Հանգուցեալը իւր 400,000 րուբլի կարողութիւնը կտակել էր կէսը եղբօրը՝ իշխ · Ի · Ս · Ճաւճաւաձէին, իսկ կէսն էլ նըշանակել էր իւր տոհմի օգնութեան կարօտ եղողների ուսման համար : Վերջին 200,000 րուբլին գանւում էր Կովկասի ուսումնարանական շրջանի վարչութեան ձեռին : Սակայն իշխ · Ս. Գ · Ճաւճաւաձէն խնդիր է յարուցանում կտակի ապօրինութեան մասին՝ առարկելով, թէ հանգուցեալի մտային կարողութիւնը տեղը չէ եղել կտակ անելիս :

Նահանգական դատարանն այդ խնդիրը մերժեց :

— Անցեալ 1892 թուին Վրաստանի թեմում, ուսադաւանութեան են ընդունել 105 հոգի, որոնցից 7 հոգի լուտերական են եղել (բոլորն էլ կանայք), հրէութիւնից դարձել են 16 կին և 16 տղամարդ, ռուս աղանդաւորներից (ստարօօբրեադցեր) 2 կին և 6 տղամարդ, կաթոլիկներից 4 տղամարդ, մահականներից 8 կին և 3 տղամարդ, հայադաւաններից 5 տղամարդ և 4 կին, բողոքականներից 1 կին : Իսկ ուսադաւանութիւնից դարձել են աղանդաւոր՝ 8 տղամարդ և 1 կին · Նեստորական դարձել են 24 տղամարդ :

ՏԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Տատեան վարժարանի կառուցման մասին կարգ մը սխալ տեղեկութիւններ հրապարակի վրայ նետուած ըլլալով՝ կը փութամ, իբր ստուգութեան մօտէն տեղեակ անձ մը, արձագանգ ըլլալ ճշմարտութեան :

Նախ ըսուած էր թէ շէնքին գրաւած գետինը բարեսէր անձերու նուիրատուութեամբ ստացուած է · սխալ, զի քաջայայտ է որ այդ 2000 կանգուն տարածութիւն ունեցող գետինը ասկէ 40 տարի առաջ Տատեան Յովհաննէս պէյ իր շինած եկեղեցւոյն նուիրած ու գպրոցի մը կառուցման յատկացուելու համար · նպատակ՝ որուն իրագործութիւնը մահն ընդհատած է, կայ սակայն 2880 կանգուն տարածութեամբ տարբեր գետին մը զոր Տատեան ժառանգորդք եկեղեցւոյն նուիրած են ուրիշ երկու քարաշէն տուներ պարունակող գետիններով : Ահա այդ գետինն է որ տասնըմէկ անձանց գրաւի դրուած՝ ոչ սակայն 250 ոսկւոյ—ինչպէս ըսուած էր— այլ 180 ոսկւոյ փոխարէն և ի վերջոյ աճուրդով յետս դարձուած է : Հանգանակութենէ 710 ոսկի հայթայթուած կը կարծուի · սխալ · զի լուր գետինք որ 430 ոսկւոյ չափ է հանգանակութեան արդիւնքը : Շինութեան ընդհանուր ծախքին գալով, ո՛չ թէ 1300՝ այլ 1200 ոսկւոյ մօտ գումարի մը հանգած է որ հետեւեալ կերպով կ'ամբողջանայ · 290 ոսկի Տատեան կտակէն · 180 ոսկի գրաւէն · 430 ոսկի հանգանակութենէ և 300 ոսկի ալ եկեղեցւոյ սնտուկէն : Ահա այս է վերջնական հաշիւը : Ըսուած էր նաեւ թէ վարժարանին կառուցման պատճառած գոհունակութեան մէջ՝ մեծ մաս մըն ալ ժողովրդեան կողմէ տրուած բաժինը ունենալու էր · սակայն վարժարանին բացման օրը ամեն մարդ գիտէ թէ Ս. Պատրիարք Հայրը իր բանախօսութեան մէջ լայնարձակ տեղ տուաւ հանգանակութեան մասնակցողներուն յիշատակութեան ու օրհնութեանց, թէ Թաղ · Խորհրդոյ ատենապետ էֆէնտին իր տեղեկագրի ընթերցումին մէջ գոհունակութեան արտայայտութիւններ ըրաւ անոնց համար : Ասկից զատ, միթէ մէն մի նուիրատուի անուն—մեծէն բանէ մինչեւ փոքրը— խորհրդարանին մէջ պահուած մասնաւոր տետրի մը մէջ արձանագրուած չէ՞, վարժարանին ճակտի քարին վրայ ալ «մասնակցութեամբ Պատ. Ազգայնոց» փորագրութիւնը չէ՞ գրուած :

Համարինք իսկ թէ ժողովուրդը շինած ըլլար այդ վարժարանը, պատշաճ չէ՞ր համարուեր ի նշան երախտագիտական զգացման նուիրել զայն այն անունին զոր այսօր ձգէ՝ Մաքրիգիւղցիները, ազգը դրըուատեօք կը յիշէ : Հոն փոքրիկ ակնարկ մը բաւ է, որտե անեղր բարութեան ու հոգւոյ վեհութեան հազուագիւտ տիպար մը հանդիսացող այդ մեծ անձնաւորութիւնը յիշելու համար որ իր ճոխ գիրքէն՝ ազքատ դպրոցականներուն վրայ մտածած է :

Արդ, Մաքրիգիւղցիներուս համար որ դեռ Տատեան Յովհաննէս պէյի շինած եկեղեցւոյն մէջ կ'աղօթենք ու դպրոցներուն մէջ սերունդներ կը պատրաստենք՝ կա՞յ աւելի քաղցր բան մը քան յաւերժացնել այդ բարերարին անունը մեր նոր վարժարանով և շէնքին ապարտմանէն յետոյ աշխատիլ անոր ներքին բարեկարգութեան և ջանադիր ըլլալ նոր սերունդին խնամեալ դաստիարակութիւն մը տալու :

Մաքրիգիւղ, 16 մարտ Թ. Շ.

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

(ԻՒՐ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԵՆԷՆ)

Դուրեանի գործոց հրատարակիչը ձեռնարկած է բանաստեղծին ընդարձակ կենսագրութիւնը գրելու, որ պիտի հրատարակուի ԱԶԳ ԵՒ ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆՔԻ երկրորդ տպագրութեան մէջ, որ բաւական յառաջացած է : Աւասիկ այդ յառաջաբանին մէկ մասն որ հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն ·

Թշուառութեան ծոցին մէջ ծնող մանկիկ մը, ցաւերու ու արցունքի մէջ սնանող պատանի մը, տառապանաց ու աղքատութեան եղը մարող հանճար մը, նա որ իւր զգայուն սրտին ու հիանալի հոգւոյն թռիչներովը կը սլանար անհունին մէջ և մարդկային ամէն զգացումներ բնական, անշան ու յստակ գոյներով կը պարզէր, նա որ փափկազգաց, շնորհալի, կորովի ու վսեմ ոճովը կը փայլէր, երկիրն բովանդակ իւր անծայրածիր տարածութեամբը բաւական չէր գտներ զինք հասկնալու եւ հոգւոյն բովանդակ զգայնութեամբն անպարագրելի կը նկատէր բացի իւր անձէն, ինչպէս կ'ըսէր ինքն, «Դժուար է խօսիլ անհունի մը համար, անհունը չուրթեր չը կրնար ունենալ, անհունը ինք իր մէջ կը թաղուի, ինք իր մէջ կը փողփողէ :»

Այս հանճարը վերջին անգամ աչքերն երկրիս վրայ կը դարձնէ խորշ մը գտնելու, արցունքներ ու ժպիտներ իրար խառնելու և զինքն իր մէջ ամփոփող էակ մը գտնելու համար · երա՞զ, ցնո՞րք, յանկարծ իւր աչքերուն կը հանդիպի ցուրտ գերեզման մը բերանաբաց, պատրաստ՝ կուլ տալու հիւծած, մաշած մարմին մը, և այս գուբին եզերաց վրայ աչք յառելով, հոգին՝ այն միշտ բարձր ու վսեմ հոգին՝ իւր տկար ու դալկահար շրթներովը, պիտի ըսէ սառ-կրակէ շրթներովը կը գոչայ · «բանաստեղծ մը մահուանէ չսոսկար · այն ատեն իրաւունք ունէի ցաւելու, երբ աշխարհը անմահ ըլլային և ես միայն մահկանացու :»

Սակայն մահուան առջեւ այս ա՛յնքան անվեհեր ոգին պահ մը գերեզմանէն անդին կը դարձնէ աչքերն, ետին կը նայի և դաշխարհ կը սիրէ, չուզեր բաժնուիլ կեանքէն և գերագոյն դատաւորին, որ մահուան վճիռն արձակած էր, կ'աղերսէ իւր Տրտմ-նջ+ն :

Սակայն հեռուէն «կը հիւծի, ճակտին վրայ կենաց չիկնող ժպիտն կը տժգունի, անդուլ կերպով քնարն կը թոթվէ անհուն մնաք բարովի մը համար անոնց, որոնք իրենց ծալքերը չբացին իրեն :»

Այո՛, «ոչ ոք մօտեցաւ անոր, այդ ահարկու անդունդին (վէրքին), ուր սեւ ժայռը և երկինքի շողերը կրնան նայիլ լոկ». ոչ ոք սիրեց զինքն, ոչ ոք սրբեց՝ մթութեան մէջ, առանձնութեան մէջ, իր թափած արցունքն, ոչ ոք դոյզն խրախոյս տուաւ նորա նօթութիւնն ու թշուառութիւնն ամոքելու, և մինչեւ իսկ զլացուեցաւ իրեն աշխատութիւն, աշխատութիւն զոր կը կատարէ անօթութեան, արցունքի ու հառաչներու մէջ, յուսահատութեան ու թշուառութեան կրակին մէջ, հողէ կանթեղի մը առջեւ, խարխուլ ու հինցած տախտակի մը վրայ, որ երբ գրասեղան կը ծառայէր, բեմին վրայ դերասանական իրաւունքը կը զլացուէր իրեն, գրական ասպարեզին մէջ ալ զլացում մը իրեն, և հէքը ձիւքերն երկու ափերուն մէջ առած կը մտածէր, խոր ու լուրն կը մտածէր, տխուր խորհուրդներ կը պաշարէին միտքն և խաղաղ ծովու մը մակերեւոյթէն յանկարծ վեր նետուող կայծակ թուխ կոհակներուն նման՝ իւր սեւ մտածումներուն ալիքներն ճեղքելով ձայն մը կարձակէր, ծովն իւր հառաչն ունէ՛ր, իւր կոհակներն, աս ալ իւր հառաչն ունէր, իւր տառապանաց արձագանգն էր այն, իսկ հոգւոյն խորէն անէ՛ծք, որ միայն ժայռերու կը զարնուէին, կը խորտակուէին և անդրադառնալով կուգային, կիկնային լըրագրական հրապարակի վրայ, սակայն դարձեալ հէք բանաստեղծը կամփոփուէր իւր դժբախտութեան մէջ, յուսախաբութեան, ցուրտ անտարբերութեան, գրկանաց երկար շղթայներուն օղակներն համբերելու, որոց խարազանչիւր սուր սլաքներու նման կը խոցէին սիրտն և արցունքի շիթեր կը քամէին անոր յոգնած աչքերէն որ յուշիկ կը սահէին կուրծքին վրայ նաւոյ այտերէն ցաւոց ակօսներ գծելով, և կիյնային իր սրտին մէջ, ուր մաշող միջոցին իւր բոյնը դրած էր, պաղ քրտինք մը ճակտէն դուրս պղպջալով կը թաթաւէր այն հանճարեղ ճակատն և սառոյց գօտի մը կը շղթայէր սիրտն» :

Չ՛սիրեց զնա, այո՛, ոչ ոք, զի ·

՝՝Ոչ ոք ըսաւ · ՞մէ՛ք տղա՛յ, — Արդեօք ինչո՞ւ կը մըխայ · — Ոչ ոք ըսաւ · սա տղին — Պատանեաց սիրտը տրտմագին — Նայինք ինչե՞ր գրուած կան :

Սէ՛ր գրուած կար հոն ծննդավայրին համար, սէ՛ր կրօնքին համար, սէր մարդկութեան համար ; սէ՛ր, անբիծ ու մըրժուած սէ՛ր, սեւ աչերուն վրայ սեւ ու հրեղէն յօնքերով կամար ձգած պաշտելի կուսի մը համար, անօթութիւն ու թշուառութիւն գրուած կար հոն, ցաւերով ու արցունքով լեցուն անցեալ մը, հանճարի հրաբուխ մը կար հո՛ն, ներսը, որ իւր տկար ու հողէ պատեանին մէջ մխաց ու մխաց, ոչ ոք ուզեց քրքրել հանքերով ակաձուն այդ հողն :

Այդ հրաբուխն վերջապէս իւր հողէ պատեանէն դուրս նետեց թագուն գանձերն, այլ այդ մատաղ հասակին մէջ, կենաց գարունին մէջ այդ ժայթքումն այրեց, մոխիր դարձուց զինքն ալ, ինչպէս մոխիր դարձած էին իւր յոյսերն ամէն · այդ բորբոքումն ահեղ, որոտ ձայնով թնդացուց ամէն սրտերն, յուզեց և իւր շուրջն բոլորեց իւր պաշտօնական համակրողներն, գորս մխիթարելու համար կըսէր · «Գերեզմանի տեղ նոյեան տապանը կը մտնեմ աշխարհի տառապանքներէն փրկուելու համար, այս սեւ մտածումը չկշռէր երբէք ծանր հոգւոյս վրայ, որչափ արցունք մը աչացս մէջ :»

Հիմա փրկուիլ կուզէ նա այս աշխարհէն որ թշուառացուց, սպառեց զինքն, փըրկուիլ կուզէ զի կը հաւատայ հոգւոյն անմահութեան, ուր պիտի հասնէր իւր կրակէ թեւերովն, և այս հաւատքին համար չէ՞ր որ կը գոչէր առ Աստուած ·

Անշուշտ ինծ կեանք մը կազմած ես տարի, կեանք մը անհուն շողի, բոյրի, աղօթքի :

Այդ աղօթքի, բոյրերու ու շողերու կեանքին մէջ կը հանգչի այսօր Պետրոս Դուրեան, այն դժբաղդ բանաստեղծն որ «եկած է աշխարհ միայն իւր թշուառութիւնն ու մահն տեսնելու և զգալու համար :»

Ոմանք զինքը թերահաւատ կը կարծեն, ո՞վ սակայն այնքան մեծ հաւատք ունեցած է · թո՛ղ ինք խօսի, ինք յեղյեղէ իւր դաւանանքն · «ուշս ցրուած է, եղբայր իմ, կը գրէ իւր մի բարեկամին, մահուան սպունգ մ'իմ, կերթամ առաջի կոչճի, կը հաւատամ Աստուծոյ, կը հաւատամ այն հանդերձեալ ապառնին, ո՛վ որ կը հաւատայ, երջանիկ է :» Ուրիշ տեղ մ'ալ · «կուզեմ զգալ թէ երկին մը կայ, վասն զի դժուար է ինծ հաւատալ թէ աշխարհ մը կայ ինծ համար · · · և ի՛նչ աշխարհ · · ·»

ԲԱՐՍԵՂ ԷՆՖՍԷՐՃԵԱՆ

ՍԷՐ

Եթէ ըսեմ թէ սէրը կիրքէն շատ աւելի անհունս տարբեր է, տափ արդէն յայտնուած ճշմարտութիւն մը ըլլալուն չպիտի նոր ճշմարտութիւն մը յայտնած ըլլամ · երբ դարձեալ ըսեմ թէ մեր աղջիկներէ շատեր իրենց սրտերուն մէջ չունին ճշմարիտ սիրոյ ստուերն իսկ, գիտեմ թէ այս եւս ամենուս անծանօթ չէ, բայց բան մը կայ որ անծանօթ է ամենուս, այն ալ այս ճնասաբեր թերութեան պատճառն է : Ո՞վ լուրջ մտօք խորհած է այս նիւթին վրայ, ո՞վ մտածած է այս չարեաց պատճառն որոնել · մեր մէջէն ո՞ր ընտանիք կրնայ խղճի մտօք նետել վայր քարը նմանին վրայ, քանի որ ընդհանրապէս հայ ընտանիքը գրեթէ, միայն քիչ բացառութեամբ, իւր դաւակաց մանաւանդ իւր աղջիկ զաւակաց մտաց մէջ չէ երբեք հոգ տարած ճշմարիտ սիրոյ կրակին արծարծել :

Քանի անգամ որ Անգլիացւոց ընտանեկան բարքերն մտացս առջեւ կը բերեմ և միւս կողմէն կզգամ մեր ընտանեաց մթնոլորտն, չեմ կրնար չի հեծել առաջնոց և չի ցաւիլ ի սրտէ մերայնոց վրայ :

Պզտիկ տղայ մը դեռ վարժարանին սեմին վրայ կ'երազէ հարուստ աղջիկ մը ձեռք ձգել և այսպէս երջանկանալ, նոյնպէս պզտիկ աղջիկ մը տակաւին անկարող խորհելու, մտածելու ընտանեկան նուիրական կացութեանց վրայ, կը խորհի հարուստ ամուսին մը ունենալ : Աւաղ, քանի որ այս տարբեր սեռէ էակներ կը մեծնան, նոյնքան եւս այս թերութիւններ կ'արմատանան իրենց սրտերուն մէջ և օր մը մէկզմէկու անյարմար ամուսնութեամբ կիրագործեն իրենց երազներ : Այս անկում անգիտակցաբար կը յառաջանայ և կը լափէ երկուցնց բարոյականն · և ո՞վ մեզմէ կրնայ ուրանալ այս խոշոր ու հսկայ ճշմարտութիւնն : Ո՞ւր է սէրն, ո՞ւր է մաքուր եւ ճշմարիտ սէրն այս պզտիկ արարածներուն մէջ · ի՞նչ պատճառաւ ասոնք պզտիկ հասակէն մտութեան մը անձնատուր կըլլան փոխանակ բարձր և ճշմարիտ գաղափարաց և միթէ կրնա՞նք մեղադրել ամէն բանի հակամիտ այս պզտիկ արարածներն :

Մի քանի շաբաթ առաջ Լոնտոնի մէջ հրատարակուած մի հանդէսի մէջ 18 տարեկան տղու մը կողմէ իւր բարեկամին գրուած նամակին մէկ մասն է սա ·

«· · · կը հարցունէք թէ ինչ գործով պիտի զբաղիմ քանի որ հարուստ եմ. հարցումնիդ շատ ճիշդ էր : Ասի խորհելու խնդիր մ'էր ինծ համար : Եթէ հայրս մեռած չըլլար, պիտի շարունակէի իւր գործի ընթացքն · հիմայ գործի մը ձեռնարկելէ առաջ պիտի գտնեմ սրտիս և հոգւոյս մէկ մեծ պէտքն ու պակասն · ես ինքս անձիս տէրը չեմ նկատեր · մէջս տիրապետող զօրութիւն մը կայ : Այս այն զօրութիւնն է որով մարդկութիւնն կրնայ միայն ուղիղ ճամբու մէջ ընթանալ : Կը հասկնաս անշուշտ որ մէջս տիրապետող զօրութիւնը «սէրն» է : Մէկուն չեմ հանդիպած տակաւին որուն ըսեմ թէ դուն իմս ես, ես ալ քուկդ : Եթէ այս գործս լմնցունեմ, անոր հետ միասին պիտի խորհիմ թէ ի՛նչ գործ կրնայ ըլլալ մեզ համար շահաւոր :»

Մեր մէջ սէրն ծախու առարկայ եղած է : Մեր մէջ լաւ ապրիլ, պարտք չունենալ սէր ըսել է, երբ հարուստ մէկը բարոյական տէր աղքատ աղջկան մը և հարուստ աղջիկ մը պատուաւոր աղքատ մէկու մը հետ կ'ամուսնանան, մեզ համար ասոնք բաներնին գործերնին չի գիտցող անխորհ մարդեր կը կոչենք :

Սիրքէճի Ս · Ք ·

ԳԻՇԵՐԱՀԱՒԱՍԱՐ ԳԱՐՆԱՆ

1893 ՏԱՐՈՅ

Աստղաբաշխական գարունը կը սկսի մարտ ամսուն մէջ, այսինքն թէ երկրիս հասարակածը այս ամսուան մէջ շեշտակի արեգական կեդրոնին վրայէն կ'անցնի : Այս անցքը պիտի հանդիպի ըստ Նոր Տումարին մարտի 20ին երկուշաբթի օր · ուստի, ըստ ինքեան, մարտի 20ին պէտք էր գիշեր ու ցորեկ հաւասար լինէին, որ է՝ իւրաքանչիւրը 12 ժամ լինէին, բայց խակապէս այնպէս չի լինիր, որովհետեւ մեր երկիրը շրջապատող օդը բեկանելով արեգական ճառագայթները, կը ցուցնէ մեզ զայն յառաջ քան հորիզոնէն վեր ելլելն : Թէ որ փնտռենք աստղաբաշխական տարեգրոց մէջ՝ կը գտնենք որ մարտի 20ին տիւը կ'առաւելու քան գիշեր 10 վայրկենէն աւելի · նոյնպէս նաեւ 19ին դարձեալ տիւը 2 վայրկեան աւելի երկայն է քան գիշեր · ուստի պէտք է յառաջել 18ին, յորում գիշերը կ'երկննայ քան զտիւ գրեթէ 4 վայրկեան : Հետեւաբար գիշերահաւասարը կը կատարուի մարտի 19ին մերձաւորապէս, իսկ այն երկիրները որ Բարիզու միջօրէականէն 6 ժամ կը կանխեն, ինչպէս է Թօնքին, անոնց գիշերահաւասարը կատարեալ կը լինի · Գարնանային գիշերահաւասարէն վերջը տիւը աւելի երագաբար կը յառաջէ քան յառաջն, այնպէս որ եթէ մարտ 9ին գիշերը քան զցերեկը աւելի երկայն է 1 ժ. 10՛, նոյն ամսուն 29ին ցերեկը քան զգիշեր կ'առաւելու 1 ժ. 14. որով տասը օրուան ընթացից մէջ տիւը յառաջեց քան գգիշերը 4 վայրկեան :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Հարուստ մը կոկորդին մէջ ունեցած ուռեցքէն մահամերձ հիւանդ էր · բժիշկը յանձնարարեց հիւանդին խնդալ, որպէս զի ուռեցքը պատռի, և շնչահեղձութեան առաջքը առնուի · հիւանդը խնդալու ախորժակ չունէր, հազարումէկ խեղկատակ ձեւեր ու խօսքեր ապարդիւն մնացին · երթալով հիւանդին վիճակը կը ծանրանար · ժառանգորդներ արդէն սկսած էին հիւանդին հարստութեան բաժանումն ընել իր առջեւ : Հիւանդին կապիկն ալ, — զի հիւանդը կապիկ մը կը պահէր, — կանացի փեղոյր մը գտաւ, գլուխը անցուց եւ երկու թաթերով փեղոյրը բռնած փախաւ, հասկըցունել ուզելով որ չըլլայ թէ անդաժառանգորդները զայն ալ յափշտակեն : Հիւանդն, ի տես կապիկին այս սրամիտ շարժման՝ խնդաց, կոկորդի փամփուշտը պատռեցաւ և ինք ազէկցաւ :

* *

Կծծիին մէկն ուզելով որ իւր սենեակը քիչ կրակով կրկնապատիկ տաքցնէ, վառարանը հայելիին ճիշդ դիմացը կը դնէ, որպէս զի մէկ վառարանի ծախքով երկու վառարանի ջերմութիւն յառաջ բերէ :

50 ԹԻՒԵՐ ԱՒԵԼԻ

Այսինքն 650 փոխանակ 600 թիւերու պիտի շահին այս անգամուան վիճակահանութեամբ :

Առաջին պարգեւ 600,000 եւ

Երկրորդ ,, 60,000 ֆրանք

Մնացեալները պիտի շահին այլ եւ այլ պարգեւներ : 139րդ վիճակահանութիւնը պիտի քաշուի յաւաջիկայ եր. ապրիլ 1ին. այսինքն մարտ 20ին : Մասնակցեցէք այս վիճակահանութեան որ աշխարհի առաջնակարգ վիճակահանութիւններէն մէկն է : Գնեցէք ՏԻԳՐԱՆ Մ · ԱՐՁՐՈՒՆԻ բաղդաւոր բաժնեթուղթերէն, որոնք գրեթէ միշտ կը շահին :

Ամբողջ բաժնէթը 7 ու կէս, կէսը 5 եւ քառորդը 3 դահեկան : Հարիւր զահեկանի մէկէն գնողին ու ծախողներուն գեղչ կ'ըլլայ :

Դաւառներէն ՌՈՍՏԱՅԻ ՓՈՒՍ, ալ կ'ընդունինք, պայմանաւ որ գնողն ինք վճարէ փոստայի ապահովագրեալ ծախքը :

ՏԻԳՐԱՆ Մ · ԱՐՁՐՈՒՆԻ բաժնէթները վաւերացեալ են կայս · Իրատէով հաստատեալ օրինաց համեմատ :

ԴԻՄԵՑԷՔ Ղալաթիա կամուրջին գլուխը թիւ 33 : ՏԻԳՐԱՆ Մ · ԱՐՁՐՈՒՆԻ

473 8—8

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԼՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղերուածներու :

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման :

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց :

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ :

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ · Ս · ՖՐԷՕՑԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Դրնաճեան- խան : 398

Ընդդէմ դժուարահալութեան · — Շասէնի գինի :

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱԼԻՔՍԱՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ, ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը դարմանեմ անմիջական կերպով : Առանց ակռան քաշելու, փտութիւնը ինչ վիճակի ու դիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջղերու փտեցնելու գործը կը վերջացնեմ եւ փտած մասը կը լեցնեմ ապակային ցաւի, մաշեու եւ թափելու ամէն վտանգէ զերծ թողլու պայմանաւ : Լեցուելիք նիւթն է ոսկի, բլաթին եւ այլն :

Կեղծ ակռայներ ոսկւոյ կամ քաուչուի վրայ : Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռայները բանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ են մնացած, կամ զայնս զսպանակի ու թելերու հօգնեցուցիչ միջոցաւ կը գործածեն, թող դիմեն ինծ որ մաշած ու անկարելի կոչուած լնտերու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անշատ շարք մը եւ այս առանց զսպանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի :

Նոր դրութեամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ նուրբ թերթերու վրայ ամբողջ ակռայ՝ երու շարքեր որով բիմին իւր համն եւ լեզուն իւր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորսնցներ, ակռայներն ալ պինդ, հոտէ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան : Զանազան ձեւերով կը պատրաստուին փրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան դրութեամբ ակռաներ :

Փտած ակռաներու ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատճառելու կը քաշուին : Դիմել առտուան 1 էն մինչեւ ժամը 12 (Բ. Թ.), ի Բերա, մեծ փողոց Դօնզորտիայի դէմ թիւ 2 : 287

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԴԻՐՔԵՐՈՒ

ՊԱՅՄԱՆՔ ՎԱՃԱՌՄԱՆ

Դիրքերը կը տրուի Փարիզի գնով

100 ֆրանքի և աւելի պակաս ամեն յանձնարարութեան համար վճարում մը պիտի ըլլայ ամ- սական

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆՔ

Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է. Մեզ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան տեղւոյ վրայ :

Ա. Տ. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Ղալաթիա, [illegible], Խավեար խան, Ղալաթիա 10,

331 34—48

5

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՄԶԿԻԹԻՆ ԴԻՄԱՑ

Շուկայի փողոց, Թիւ 19

Եւրոպական վերջին նորաձեւութեան համապատասխան եւ թարմ ու նորեկ ընտիր փրանսական առաջին կարգի ապրանքներէ արական եւ իգական սեւի մեծ ու փոքր կոշիկներ պատրաստուած ըլլալով, ի մրցում մեր արհեստաւոր դասուն կը վաճառեմ խիստ համեստ գիներով : Յանձնարարութիւնք կ'ընդունիմ ամենէն նրբաճաշակ անձանց իսկ, եւ կարճ միջոցի մէջ անթերի կը կատարեմ չափաւոր գիներով :

Կաղ, ''նասըրը,, եւ օրորոցի մէջ ''ծռած,, ոտքեր մասնագիտութեամբ խիր կը դարմանեմ եզական եղանակներով, նաեւ պատուաւոր յաճախորդաց կը ծանուցանեմ, զատկական վերջին շարժումն չի թողուլ իրենց յանձնարարութիւնները ի դիւրութիւն եւ ի ծայրայեղ հոգածութիւն : 488 11—20

Ս ՈՐԴԻ ՄՕՍԻԻ ՋԻ Ն. ՆՈՒՐԱՆ

Կ · Պոլիս, 15 [illegible] · 1889

Պարոնայք Սէրոբ և Պօսէն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սէրոբի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց թուլութեան և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ ·

Իմ կարծիքս է թէ այս հանճդ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօսիւ ձկան իւղէն և կըյանձնարարեմ զայն ·

ՏՐ · Ա · ԱՆՏՐԼԱՏԵՍ

[illegible] բժիշկ Օսմանեան բանակի

ՄԷԿ ՄԻԼԻՕՆ ՖՐԱՆՔ :

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ

Պատրաստ հանդերձեղինաց Օ ՔՐՈՒԱՍԱՆ վաճառատունն, Ղալաթիա, Եւրոպէք քալտըրըմ փողոց, Թիւ 94, Վոյվոտա դիմացը, Վիեննայի անանկացեալ ՔԱՌԼ ԼՈՒՎԻՆԿԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ապրանքներուն մեծաքանակ մթերքն, որուն արժէքն է 1,000,000 ֆրանք, տեղական իշխանութեան որոշմամբ կէս գնով գնած ըլլալով, այս անգամին մթերք յատուկ շոգենաւով փոխադրուած է մեր Կ. Պոլսոյ վաճառատունն՝ ամեն գիներով ծախուելու համար : Այս մթերք կը պարունակէ ճոխ զգեստներ էրիկ մարդոց և տղայոց համար, թիկնոց, տափատ, և այլն : Աւասիկ մէկ փոքր ցուցակը ·

20000 ԶԳԵՍՏ ի գին 75, 80, 85, 90, 95, 100, 120, 140, 160, 200 ղրուշի :	12000 ՏՂԱՅՈՑ ԶԳԵՍՏ ի գին 35, 40, 45, 50 և 60 ղրուշի :
15000 ԹԻԿՆՈՑ ի գին 100, 105, 110, 120և 140 ղրուշի :	8000 ՆԱՒԱԶԻ ԶԳԵՍՏ ՏՂԱՅՈՑ ի գին 25, 30, 35, 40, 45 և 70 ղրշ · ի :
15000 ՏԱՓԱՏ ի գին 30, 35, 40, 45, 50, 55 և 90 ղրուշի : 511	3000 ՈՒԸՏԷՆԿՈՏ, ՃԱՔԷԹ ԵՒ ԺԻԼԷ ի գին 100, 120, 130 և 140 ղրշ · ի :

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ

Պահչէ Գափու, [illegible] [illegible] խան

Այս մթերանոց Եւրոպայէն իրեն յատուկ գործարանէն ամեն տարի եղանակին համաձայն նորաձեւ և աժան պատրաստ հագուստներ բերել կուտայ չափահաս մարդոց, պատանիներու և փոքր տղայոց համար : Այս տարի եւս ձեւաւոր և լաւ կերպաս պատրաստ հագուստներ բերել տուած է : Սոյն մթերանոցը դիմողներն ըստ առաջ ոյն ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան : 505 7—26

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 — "ՓԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու-Թեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 34

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ...ամբ, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեջնորդութեամբ ...ագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍԻՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօվախոն խանի անկիւնը:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցերդ յունիս 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, ...նակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՈՒԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Փռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ Փռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած Թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք. Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն... միացած է Եւրոպական 13 լաւագոյն ապահովագրական հաստատութեանց հետ ... ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Փռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Աճէմեանտիս խան. 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ԴԱԳԸ ՍԷՐԱՄՓԷՐԻ

Նիզամիէ էյալէտ անպարընտա մէվճուտ օլուպ Փիրուզէ օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւզայէտէյէ գօնուլմուշ օլան քեօհնէ վէ խըմխըմլըն սագըմ սըրմա ալամէթ չէրիս վէ արօւլէթլէր իլէ սայիր քեօհնէ էշեանըն միւզայէտըլէրի իճրա օլունմագտա պուլունտուղունտան իչթիրաէա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 12 2—3

Պէչինճի օրտուի հիւմաեունտան Ասանա վիլայէթի տախիլինտէքի Փէքէ Սիս վէ Հաճըն վէ Եումուրթալըգ ճիհէթլէրինտէ պուլունան վէ պուլունտուրըլաճագ օլան հէր սընըֆ ասաքիրը չահանէնին 309 սէնէսի մարթընտան շուպաթը նիհայէթինէ գատար 1 սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլան վէ մէվգըի միւնագասաեա վազ օլունան 21 գալէմ էրզագըն իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 13 2—3

Տէօրտիւնճի օրտուի հիւմաեուն տապուր...նէսի իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մահալինճէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլ...ուշ օլան 8,000 ...թէ եուկը գուրուն ...ի 8 գուրուշ 10 բարատա Թալիպի էօհտէսինտէ պուլունուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւն տահա միւնագասասընա տէվամ օլունաճաղընտան Փիյը մէգպիւրին Թէնզիլի իլէ իթասա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

Նօ. 10 3—3

Նիզամիէ էյալէտ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասաեա գօնուլտուղու մուգատտէմա իլան օլունան 25,000 Թօպ ամէրիգանտան մատա տիկէր նիւմունէ իւզրէ ալընաճագ 25,000 Թօպ 8 կիրահ արզընտա ամէրիգան պէզինին պէհէր Թօբը 34 ½ գուրուշա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարթը րումիի 18ինէ գատար միւնագասասընա տէվամ օլունաճաղընտան Փիյաթընըն Թէնզիլի իլէ իթասա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 11 3—3

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Րումէլի սահիլինտէ Պէշիքթաշտան իթիպարէն Րումէլի Գավաղընա վէ Անատօլու սահիլինտէ Գուզկունճուքտան պաշլայարագ Անատօլու Գավաղընա գատար օլան իսկէլէլէրէ քիւլլի եէվմ եալընըզ քէօփրիւտէն վիրիլէն մէվգըը մէվգըըզ պիլէթլէրէ ենիշ վէ չըքըշա վէ իսկէլէտէն իսկէլէյէ մախսուս մէվգըը մէվգըըզ արալըք պիլէթլէրինին Փիյաթլէրինէ օնար բարա զամմ օլունմուշ տըր:

Նէֆէրամը ասկէրիյէ իլէ մէքթէպիյէ ասկէրիյէ վէ Պիւշտիյէյէ մախսուս օն վէ եիրմի բարալըգ մէվգըը մէվգըըզ պիլէթլէր պու զամմտան միւսթէսնա տըր:

Քէօփրիւտէն Իւսկիւտար, Հայտէմ, Սալաճագ վէ Գապաթաշ իսկէլէլէրինէ վէ պու իսկէլէլէրտէն քէօփրիւյէ վիրիլէճէք պիլէթլէրին Փիյաթը էսկիսի կիպի գալուպ, պունլար զամմտան խարիճ վէ միւսթէսնա տըր:

Պէշիքթաշտան Իւսկիւտարա վէ Իւսկիւտարտան Պէշիքթաշա կիտուպ կէլմէկէ մախսուս վիրիլէճէք մէվգըըզ արալըգ պիլէթի 40 փարա վէ մէվգըըը 60 փարա տըր:

Կէրէք Պէշիքթաշտան Րումէլի Թարաֆընտաքի վէ կէրէք Իւսկիւտարտան Անատօլու ճիհէթինտէքի եօգարը իսկէլէլէրէ կիտէճէք եօլճուլարա վիրիլէճէք իսկէլէտէն իսկէլէյէ մախսուս մէվգըը մէվգըըզ արալըք պիլէթլէրի Թարիֆէմաքի Փիյաթլէրինէ օնար բարա զամմ օլունմուշ տուր:

Եօգարը իսկէլէլէր իչին էնիշ վէ չըքըշա մախսուս օլարագ վիրիլէճէք արալըք պիլէթլէրինին Փիյաթը բաքիյ օլունաճաք իսկէլէնին մէրքէզէ օլան ուճրէթի միւրիւրիւյէսինէ Թէքապիւլ իտինճէյէ գատար պու օն բարա զամմ Թաթպիք վէ իճրա օլունաճագ տըր: Չու հալտէ զամմը մէզքիւր չըգըշա մախսուս օլարագ վիրիլէճէք արալըգ պիլէթլէրինին Փիյաթը նիհայէթ 110 փարայը վէ եօգարըտան աշաղըյա վիրիլէճէք էնիշէ մախսուս արալըգ պիլէթլէրինին Փիյաթը տախի նիհայէթ 100 փարայը պուլունճըյա գատար Թաթպիք վէ իճրա օլունաճաք տըր:

Իշպու զամմ Փիյ 15 մարտ 309 Թարիխինտէն իթիպարէն իճրա օլունաճաք վէ մէճիտի տախի Շիրքէթ վաբօրլէրինտէ 19 գուրուշ իւզէրինտէն ալընըպ վիրիլէճէք տիր:

Պօղազ Իչինտէն Քէօփրիւյէ իւմէրէն Իսկէլէլէրիլէճէք վաբօրլար

Իշպու պին իւչ եիւզ տօգուզ սէնէսի Մարտըն օն պէշինճի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն սապահլարը Ենի Մահալլէտէն սաաթ օն իքիտէ պիր վաբօր հարաքէթլէ Մէսար Պուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյգօզ, Ենիքէօյ, Պօյաճի քէօյ, Ռ. Հիսարը իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ քէօփրիւյէ կէլէճէկ տիր.

Եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն Բազար կիւնլէրինտէն մատա սապահլարը սաաթ օն իքիտէ Պէպէքտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ Արնավուտքէօյ, Գուրու Չէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ իսկէլէլէրինէ ուղրաեարագ քէօփրիւյէ կէլէճէկ տիր.

Եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն Բազար կիւնլէրինտէն մատա սապահլարը սաաթ օն իքիտէ Գանտիլլիտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ, Գուզղունճուք իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ քէօփրիւյէ կէլէճէկ տիր.

Քէօփրիւտէն Պօղազ Իչինէ իսկէլէլէրինէ իսկէլէլէրիլէճէք վաբօրլար

Եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն Բազար կիւնլէրինտէն մատա սապահլարը սաաթ պիրտէ քէօփրիւտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրու Չէշմէ, Արնավուտքէօյ իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Պէպէկէ կիտէճէկ տիր.

Եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն Բազար կիւնլէրինտէն մատա սապահլարը սաաթ պիրի չարէքէ կէչէրէք քէօփրիւտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ Պէշիքթաշ, Գուզղունճուք, Պէյլէրպէյի, Չէնկէլքէօյ իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Պէպէկէ կիտէճէկի.

Եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն ազշամլայըն սաաթ օնտա քէօփրիւտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ տօղրու Ռ. Հիսարը, Միրկէօն, Ենիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէսար Պուրնու, Ենի Մահալլէ, Ռ. Գավաղը իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Ա. Գավաղընա կիտէճէկի Շիրքէթի Խայրիէ Թարաֆընտան իլան օլունուր:

Իւսկիւտարտան Պէշիքթաշա վէ Պէշիքթաշտան Իւսկիւտարա վազթը հարաքէթլէրի պաշկաճա իլան օլունաճաղը իւզրէ մախսուս վաբօր իշլէթտիրիլուպ 15 մարտտան իթիպարէն Իւսկիւտար վաբօրլարը աղիմէթ վէ աւտէթտէ Պէշիքթաշա ուղրաթտըրըլմայաճաքտըր:

12/24 մարտ 1893 4—5

ՏԱՆ ՄԸ ՎԱՐՁՈՒ

Ալեօնի բնակարանն ի Պէօյիւքտէրէ (աւստրիական նախկին դեսպանատուն): Այս բնակարան կը պարունակէ փայտաշէն մեծ տուն մը քարափին վրայ, Թիւ 30, Թրքական բաղնիք, պարտէզ, պատշգամներ, անտառ, այգեստան, քէօշկ, և վազուն ջուր ընդունարաններով. ամբողջին տարածութիւնն է 70250 քառակուսի կանգուն:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պարոն Է. տը Հիւպչ, ի Բերա, Լինարտի փողոց, Թիւ 28: 418 17—24

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԳԱՌՆԻԿ ՍԱՂՏԸՋՃԵԱՆ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ԵՐՄԷՆԵԱՆ

Պոլիս Մեծ Շուկայ Պօտուրճըլար խան Թիւ 30 և նոր Եուղութճուլար Ճատտէսի Թիւ 13, 15, 17, 19, 21, 23

Վերոյգրեալ մթերանոցներուն մէջ պատրաստ և յանձնարարուած ու եղանակին համաձայն ամեն տեսակ հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, որք Եւրոպայէ բերուած պատրաստ հագուստներէն և կերպասներէն քսան և հինգ առ հարիւր համեմատութեամբ պակաս գնով կը վաճառուին: Այդ վաճառատան տեարց նպատակն է մրցիլ ի Պոլիս և ի Ղալաթիա վաճառուած հագուստներու ու կերպասներու հետ Թէ՛ աժանութեամբ և Թէ տեսակի ազնուութեամբ. Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն, որ նոյն մթերանոցները դիմելով անձամբ տեսնէ ու հասկնայ վաճառուած նիւթերու աժան գինն ու լաւ տեսակը: 504 5—12

ՕՐՅԸԼ ՆՈՒՄԱՆ ՏՐԷՋՏԱ (Սաքսոնիա)

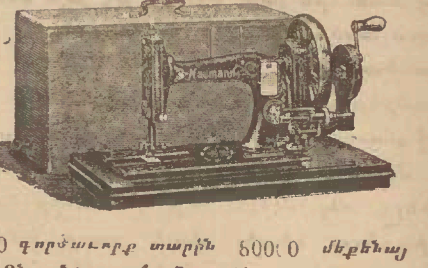

1400 գործաւորք տարին 50000 մեքենայ կը շինեն, Ընտանեաց համար ձեռքի մեքենաներ: Դերձակներու և կօշկակարներու համար ոտքով չարժող մեքենաներ: Կարի մեքենաներու ամենէն լաւ տեսակը

ԾԱՆՕԹ—Սաքսոնիայի և Նաւմանի քուն իսկ մեքենաներուն վրայ վերոյիշեալ մետալները նկարուած են:

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆԵԹ: Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Մէյտանճըք փողոց Թիւ 54 և 56 489 5—26

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ

Հիմնեալ 1852 ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գ.մ.		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891 ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամեն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և Նաւահանգստին մէջ.

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY.

Վնասի առեն արագ և խղճամիտ վճարում:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իպզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ

257 ՊՈՆՏ, ՍԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ՓԱԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոնտոսի միջև կանոնաւոր գնացք

«Անաթօլի» շոգենաւը ապրիլ 4ին (Ն. Տ.) երեկոյեան ժամ 4ին (Ռ. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասօն և Տրապիզոն:

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիա երկաթուղւոյ ... ...

Ա. կարգ 245 Փրանք

Բ. » 175 »

...

Նաւաշէնք, ...

Դիմել առ գործակալութեան

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՅՈՒԼ

477 Մումհանէ Սիթէ Փրանսէ

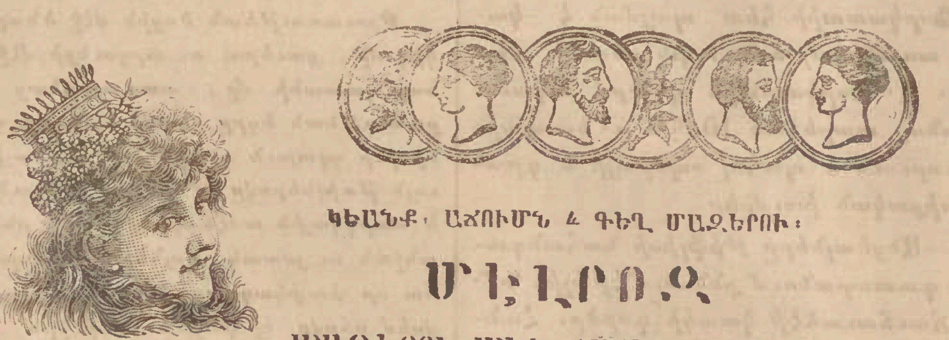

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ:

ՄԻԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Ինչպէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց Թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ Թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ:

Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք:

Մեծաքանակ վաճառում Ի. Պոլիս Ճ. Ճ. Պիւչիւքեան եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Հասգիւղ Բալաթ, Նիւքէօյ Բալաքրամ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Ն. Պիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջէն դիւրն, 17, ու Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Քանծիւք, բրիտանական դեղարանը և Ռիւթոր, Հոռավանա, Մեծ Փողոց Բերա, 433:

ՃՇՄԱՐԻՏ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱԿԱՄՐՈՒՂՋԱՅԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱՁԵՒԻՆ D. GUILLIÉ

Ի ՁԵՌՆ ՏՈՒՔԹՈՐ PAUL GAGE FILS, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Միակ ...այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

[illegible]

Գինն ի Թրանսա. շիշը 6 Փր. կէս շիշը. 3 Փր. 50

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք:

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնել փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ԻՒՂ

Ի... ... ...

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք:

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով.

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՏԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բ. 15/27 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

... 16/28 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,

... 1/29 Սեբաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 11ին:

... 17/29 սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները ինչպէս ... առաւօտեան ժամը 11ին:

Շ. 18/30 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ազդ.—Մարտ 16/28, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, դառնալ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թիրիպոլի Պէյրութ, ..., և Բօռ-Սայիտ գացող շոգենաւ ...: 2

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղղակի երթեւեկութիւն ... Լիվրբուլ և Ալեքսանդրիա ...

Անուանք	Տոննայ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սքիթիա	3374
Աւրանիա	72..	...թեան	2403
Գամբանիա	5587	Աթլաս	2393
Ափոքալիա	5517	Սարտինա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Պիթիա	4557	Քալապրիա	2144
...լիտա	2.48	Քիթինիանա	899
Քէտար	1876	Մարոգօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Մարոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօն Քինկ, Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպի ապրիլ 10:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly

Ալիքսիրաւի խան, Թիւ 401

17 Ղալաթիա

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Նիւ-Եօրք. Աւէլեան, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Արգօլօ	3500	Կիգանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քաւիգօ	2800
Բասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3600	Րինալտօ	3200
Բրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Բուֆֆալօ	3800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէլրօ	2600	Յակօ	3000	Րօզարիօ	3500
Դալիլէօ	2500	Ժիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօս	2000	Սանդիակօ	3200
Գաթօ	2000	Քոլբիօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիքաւօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4500
Դիդօ	3500	Լէսանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօն-...	3400	Լիվօրնօ	3000	Թալլօ	1200
Տրիօ	2500	...	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մա...	4800	Թօրքուատօ	900
Տօրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուռնօ	5000
Էլտորատօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Ուէլօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Ուէգգա	1000
Էլէկտրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլիս	200
Էտօ	2600	Օթելլօ	5000	Զէնօ	200
Ֆալքօն	800	Օփօրթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆէտօ	700	Օթօ	2000	Մազէփփա	120
Էմփէրըր Մօնարք					8000
Գօմոլըն Մօնարք					8000
Լորտըն Մօնարք					6100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Յ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան. Ղալաթիա

293

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ